

ABONAMENTUL
 Pe un an . 28 Cor.
 Pe un jum. . 14 "
 Pe o lună . 2.40 "
 Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.
 Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
 și ADMINISTRAȚIA:
 Strada Deák Ferenc Nr. 20.
 INSERTIUNILE
 se primesc la administrație.
 Multămite publice și Loc
 deschisă costă fiecare șir
 20 fileri.
 Manuscripte nu să înapoiază.

Griminalitatea la sate.

Arad, 13 Septembrie.

În numărul de ieri al ziarului nostru s'a putut citi o știre despre o sângeroasă bătaie dintr'un sat românesc din Sătmar. Flăcăii noștri, la horă, s'au luat la harță, s'au bătut cumplit, s'au străpuns cu cuțitele, și-au zdrobit fălcile și s'au schinguit îngrozitor. Gazetele ungurești din capitală au descris pe larg întreaga bătaie, cu o vădită satisfacție, că pot să scrie la răbojul „rumunilor sălbatici” o nouă faptă de ocară. Nu cercetăm întru cât răspunde adevărului informația gazetelor ungurești, nici nu cercăm să reducem la adevărata valoare bucuria calomniatorilor poporului nostru. Ne dăm seama foarte bine că criminalitatea nu este ceva specific românesc, că dacă e dezvoltată într'un grad mare între țărani noștri, la aceasta contribuie și guvernele ungurești, cari și-au creiat acea mulțime de jandarmi numai pentru răzmirițele din alegeri. Privim fapta în sine și ne gândim că ceea ce s'a întâmplat în Cămărzana Sătmarului se întâmplă destul de des în ori ce sat și la ori ce popor, se întâmplă însă, durere, foarte des și în satele noastre. Cine cunoaște procesele judecătorești de pe teritoriu românesc știe foarte bine, că cele criminale prevalează totdeauna. Părinți cari și-au omorât copiii, copii cari și-au ucis părinții, nu sunt cazuri rare la noi. De câteori poți să asculți în fața curții cu jurați pledoaria cutărui avocat jidan, care, recapitulând istoria omorului, arată cu un gest oratoric pe „această brută inconști-

entă” care a ridicat toporul, pentru că nu știa altceva, el locuitorul munților sălbatici.

Nu avem noi alte statistici de mai mare importanță, necum să avem una în privința aceasta, din care să scoatem procentul, încontestabil foarte mare, cu care contribuim noi la criminalitatea întregii țări. Neîndoișos e, însă, că satele noastre sunt bântuite cu îndârjire de grozăvenia crimelor. Cuțitul se scoate repede de după șerpar sau din tureacul cisme, la noi, și nu arareori tradiționalul nostru îmblăciu sboară țeste de oameni. Toporul țărănilor noștri dela munte, în loc să despice brazii din pădure, de multeori despice trupuri omeneste, iar măciucile ferecate ale flăcăilor noștri, nu sunt totdeauna o podoabă a portului nostru național. Dintr'o mică vorbă aruncată la întâmplare, la horă sau în crâșmele satelor noastre, se aprinde focul unei bătaii strașnice, cu îngrozitoare vărsări de sânge, cu moarte și nenorociri. Ba am ajuns ca în unele părți bătaie să constituie un obicei al țărănilor noștri. Pe Târnavă mai ales, din vreme în vreme, ies flăcăii noștri la marginea hotarelor și să căsăpesc în bătai, ducând acasă în triumf pe cei învingători. Nu zicem că din toate acestea nu răsare un temperament vioiu și nici nu tăgăduim valoarea părții de — am putea zice — romantism a acestor obiceiuri, dar în năzuința noastră spre progres, în calea noastră spre civilizație, poporul nostru trebuie făcut din ce în ce mai accesibil culturii, prin domesticirea tuturor instinctelor lui primitive și prin cultivarea și nobilitarea însușirilor lui bune.

Țărani noștri din firea lor sunt blânzi. Suferințele noastre de veacuri au întipărit în sufletele lor o ușoară umbră de melancolie. Trebuie să le asculți cântecele lor doamole, potolite și străbătute da fiorul unei mari dureri îndepărtate, ca să te convingi de adevărul lor caracter. Gluma lor e ușoară, sboară liniștită de pe buze și simți că de cele mai multe ori se înecă în ea o pomire aprinsă. Acei cari veacuri de-a rândul au tras în jugul iobăgiei nici nu pot fi altfel. Vedem, deci, că nu este în firea Românilor pornirea spre crimă, iar dacă cercetăm istoria noastră ne convingem și mai mult că poporul nostru este, dimpotrivă, un element de ordine, cum rar găsim altele în jurul nostru. Că totuși am ajuns astăzi să înregistrăm în mijlocul nostru o mulțime de crime este a se atribui împrejurărilor în cari trăim. Trebuie să căutăm originea acestei plăgi sociale numai în completa lipsă de cultură în care ne-a împins guvernele ungurești cu legile lor, cari ne apasă tot mai mult în întunecul neștiinței și în marea consumație de băuturi spirituoase la sate, care numai la noi nu mai poate fi stăvilită.

Guvernele ungurești, în loc să ne dea posibilitatea să creștem generațiile noastre tinere în zorul adevăratei culturi în loc să ne dea voie să scoatem din școalele noastre sătești caractere de oameni, ne tâmpesc copiii cu învățarea limbei ungurești. Revizorii noștri școlari nu cercetează, doar, ce progrese au făcut micile noastre școli în interpretarea dreaptă a datorințelor față de deaproape și societate, nu, căci revizorii noștri școlari au aspră

FOIȚĂ ORIGINALĂ A ZIARULUI „TRIBUNA”

Lipsă de tinerețe.

De Adrian Corbul.

„Ei bine, nu! nu avem sânge în vinele noastre, ci apă caldicioasă, cum spunea Heine. Oricât aș căuta să mă conving că vremile au evoluat, și noi cu dansule, e înzădar... Nu suntem artiști decât cu numele... și poate și cu talentul. Dar temperamentul... unde este temperamentul, generoasa impulsivitate cu care străbăteau prin viață artiștii mai de demult? Unde sunt admirabilele lor prietenii, și exuberanța și devotamentul lor? Ce a rămas din simplitatea limpede și senină cu care trăiau? Adevăr zic vouă: de câte ori o compar cu aceea a artiștilor de acum cincizeci sau șizeci de ani, o dezolare sumbră îmi apasă inima. Ca un bătrân, căruia un soare de primăvară iar reaminti pe veci pierduta-i tinerețe, îmi vine să plâng de iremediabilul pustiu în care mă sbat. Și vă rog să nu rideți dacă vedeți lacrimi în ochii mei: durerea mea e pe cât de excentrică, pe atât de sinceră și de reală”.

Astfel ne vorbi acum câteva seri, în minunatul său salon din Avenue de l'Observatoire, poetul francez Fernand Gregh, care ne adunase în casa lui, pe mai mulți prieteni, drept mulțumire pentru entuziasmul suscitât de ultima sa poezie, pe care ați citit-o poate și mulți dintre d-voastră în ultimul număr al marelui reviste pariziene „Je Sais tout”.

Dar cuvintele scriitorului erau neașteptate și

puțin lămurite pentru noi. O tăcere subită înlouci zimbetul conversațiilor noastre. Și în vreme ce fumul țigărilor se înălța lin la lumina clară a lămpilor electrice și șampania spuma în pahare, toate privirile se întoarseră către el, întrebătoare și uimite. Cu câteva secunde mai înainte îl văzusem răsfoind distrat niște reviste pe o mesicioară de bronz: ce însemnau cuvintele lui pe cari nici o discuție anterioară nu le putea explica?

În mijlocul tăcerii, întretăiată doar de rănetul trompetelor de automobile și de clopotele tramvaelor de pe stradă, Fernand Gregh, vorbi cu glasul surd și cam obosit:

— „Veți înțelege numai decât. Sentimentele acestea le-a răscolit în mine centenarul lui Theophile Gautier. S'a evocat epoca cuprinsă între anii 1820—1870. Ce epocă admirabilă pentru artiști. Cu cât dor și cu câtă tristețe mă gândesc la nobila și pasionanta existență a scriitorilor și artiștilor de pe atunci! Ce frăție generoasă și devotată îi lega. Durerea unuia era durerea tuturor, fericirea unuia îi fericia pe toți. Gândiți-vă numai la șgomotoasele, liberele și originalele ședințe cari adunau la oaltă, într'o exuberantă comuniune sufletească, pe niște oameni ca Balzac, Victor Hugo, Theophile Gautier, Flaubert, Gerard de Nerval, Arsene Housaye, pe frații Goncourt și pe Baudelaire... Cunoașteți admirabilele pagini din *Illusions perdues* în care marele Balzac zugrăvește cu atâta vervă generoasele devotamente ale unui Dartez, Lucien de Rutempré, etc. Ele sunt oglinda fidelă a prieteniei care-i lega pe scriitori. Ajungea ca unul din ei să fie nedreptățit, și întreaga această falangă de oameni mari porneau un atac irezistibil cu condeiele și prin

viu grai împotriva persecutorului, oricât de sus pus ar fi fost... Când îi se întâmpla vre-unui din ei să fie strămorat, toate pungile se deschideau, ceice n'aveau alergau să se împrumute, se încălzeau, rătăceau fără încetare, îl făceau pe dracul în patru și găseau cu ce să-și ajute prietenul. De cădea vre-unul bolnav, rind pe rind, amicii lui vegheau zi și noapte la căpătâiul său. De era vre-unul îndrăgostit, tovarășii săi porneau o adevărată campanie și femeia a cărei ochi îi răniseră inima era asaltată din toate părțile de iluzorii sau de obscurii artiști, și dela toți auzea câte ceva nou și frumos pe seama celui ce o iubea; așa că la urmă, fascinată de sugestivele cuvinte pe cari acești adânci cunosători ai sufletului omenesc îi le strecurau discret în suflet, ea sfârșia prin a vedea în adoratul ei culmea idealului bărbătesc și pe cel mai strălucit amant... Care dintre ei ar fi săvârșit vre-odată urâciunea de a privi de sus pe un artist de talent, care, neajutat de împrejurări, ar fi rămas obscur și sărman?... Dimpotrivă: fericirea lor era când găseau vre-un asuprit de soartă, artist merituos, și atunci puternicele lor glasuri tunau în favoarea lui. Dar ședințele, seratele pe cari le petreceau la oaltă toate aceste spirite distinse, printre cari geniile nu lipseau?... Ideile pluteau prin văzduh, originale și fermecătoare, entuziasmul lor încălzea inimile. Frumosul, iubirea erau sanctificate cu o vrajă nespūsă. Femeia era idolatrată, și Suferința omenescă zugrăvită în culori atât de duioase, încât mulți își simțeau sufletele năvălite de un dor impetuos de a găsi vre-o durere spre a o alina. Iată cum își comunicau impresiile și inspirarea, acele minți puternice, acele suflete generoase... acei duiosii înamorați ai Frumosului... Dar noi?”...

poruncă să se intereseze întru cât satisfac băieții noștri poruncii din legea lui Apponyi, care cere ca „după terminarea școlilor primare copiii să vorbească și să scrie corect” limba viteazului Árpád. Și tot guvernele ungurești nu aduc o lege prin care să închidă crâșmele cel puțin Dumineca. Dimpotrivă. Guvernele ungurești țin prin ministerul lor de interne o mulțime de petiții de ale țăranilor noștri cari cer închiderea birturilor, le țin vreme îndelungată neresolvite, ca să nu strice prietenia cu crîșmarii, cei mai puternici sprijinitori ai lor. Iar crimele, e constatat, sunt în cea mai mare parte rezultatul lipsei de cultură și — aceasta mai ales — rezultatul marelui consumații de spirituoase, cari tâmpesc mintea și zdrobesc cu desăvârșire moralul omenesc.

În fața acestor împrejurări negrăit de triste datorită noastră este să încercăm cu toate mijloacele stărpirea deplină a cauzelor cari produc această rușine a poporului nostru. Mai ales conducătorii noștri de la sate, dar în aceeași vreme toți Românii de bine, trebuie să pornească o acțiune serioasă în privința aceasta. Preoții și învățătorii sunt datorii să înființeze în toate părțile reuniuni de temeritate și abstenență, ei sunt chemați să predice la toate ocaziile împotriva alcoolismului, să producă pilde grăitoare și să constrângă reprezentanțele sătești să închidă crâșmele cel puțin Dumineca. Dacă guvernul nu răspunde la un recurs dat de crîșmar în privința aceasta, în vreme de trei luni, hotărârea reprezentanței comunale intră în valoare. Socotim apoi că și în cadrele „Asociațiunii” se poate face mult sub acest raport. Conferențiarul „Asociațiunii” pot și trebuie să trateze și chestiuni din domeniul acesta, lămurind țăranilor rostul crimelor în viața unui popor.

Noi suntem nu numai părăsiți, nu numai că guvernele acestei țări se degajează de ori ce datorie față de noi când e vorba de dezvoltarea noastră culturală, ci, dim-

potrivă, dau curs liber stricăciunii noastre, în așa chip, că noi suntem datorii să ne concentrăm toate forțele spre a ține calea dreaptă a civilizației. Așadar și în chestiunea aceasta noi singuri avem cuvântul hotărâtor. Ajutor nu putem nădăjdui dela nimeni. Administrația țării noastre se îngrijește numai de temniți pentru țăranii noștri, dar nu și de propășirea lor culturală. Judecătorii noștri ne judecă țăranii, dar nu se gândesc la îndreptarea răului pe care îl pecetluiesc ei.

D. Take Ionescu și contele Tisza. Cetim în „Adevărul”: D. Take Ionescu a sosit la Viena. Mâne d-sa se va duce la Budapesta unde va sta două zile, având o întrevedere cu d. Tisza.

Reconstruirea cabinetului austriac. Ziarul „Slovenec” din Laibach se ocupă într-un număr din urmă cu reconstruirea cabinetului austriac. Articolul se datorește unui bărbat marcant al slavilor de sud. Ziarul „Slovenec” susține că dacă se reactivează ministerul Bohemiei, după cum e vorba atunci nemții vor cere și ei un minister național, ceiace ar duce la o nouă înăsprire a situației, căci slavii de sud nu pot rămâne nici ei mai departe fără un reprezentant legal în guvernul austriac.

„Noch nie dagewesen!” Izbîit de comentarele neașteptate de violente pe cari le-au făcut ziarele din opoziție comunicatului inspirat din „Pol. Korrespondenz” din Viena, primul-ministru, contele Khuen-Héderváry bate azi de zor în retragere. Atât de rezervat de altă dată, azi e de o amabilitate fără margini față cu corespondenții ziarelor și grăbește a le declara, că nu e în intențiile dsale revizuirea regulamentului intern al Camerii. Declarațiile dsale dodona semnificative, decât cea atribuită de opoziție.

— Opoziția — zice d. Khuen — face întocmai ca autorii dramatici de legea veche, cari nu-și pot imagina decât același desnodământ șablon. N'ar face un lucru de prisos potrivnicii guvernului, citind cu mai multă stăruință dramele moderne, — ar putea să învețe, că desnodământul poate să fie și neprevăzut și totuși de-o siguranță inexorabilă. Nu e vorba deci nici de armele forței coercitive și nici de revizuirea regulamentului intern. Dealtfel guvernul „deocamdată” nu are de gând să-și părăsească expectativa.

Cu alte cuvinte, contele Khuen, e un iseu-

sit om politic modern, care caută să fie original chiar și — în căderea sa. Țara va avea deci ocazia să admire o soluție decât care mai ingenioasă nu s'a mai văzut în trecut. Noi îi dorim congelui Khuen s'o găsească cât mai curînd, fiind siguri că va fi urmată tot atât de „inexorabil” de cădere sa.

Amânarea congresului de Roma. Dasem mai zilele trecute știrea că președintele Camerei ungare, în înțelegere cu ministrul Khuen, au hotărât ca în vederea congresului de pace ce va urma să se țină la Roma pe la începutul lunii Octombrie, Camera să ia vacanțe pentru vr'o douăsprezece zile. În aceeași vreme indicasem și asupra acestui gest foarte semnificativ al ministrului președinte, care adușmăni ori ce prilej, și dacă nu-l găsește il inventează, numai să poată câștiga o vacanță parlamentară cât de scurtă în nădejde că roata norocului se va schimba de nou și politica guvernamentală dată azi de mal va putea fi salvată iarăși.

După cât se vede însă svârcolirea desnădăjduită a actualului guvern ajuns aproape de agonie se va sfârși cu o dispariție cât mai grabnică, căci cu toate artificialele aderențe forțate dela comitetelor provinciale ale partidului, primul-ministru e persecutat cu îndârjire de nenoroc și toate planurile sale salvatoare au dat fiasco.

Cu demisionarea au dat fiasco. Cădea să se vede însă svârcolirea desnădăjduită a actualului guvern ajuns aproape de agonie se va sfârși cu o dispariție cât mai grabnică, căci cu toate artificialele aderențe forțate dela comitetelor provinciale ale partidului, primul-ministru e persecutat cu îndârjire de nenoroc și toate planurile sale salvatoare au dat fiasco.

Urmasul lui Schönaich. Ziarul „Reichspost” aduce în numărul său de azi informația că monarhul a luat deja o hotărâre definitivă în ce privește persoana viitorului ministru de război. Urmasul baronului Schönaich va fi actualul comandant al corpului de armată din Bosnia, generalul *Auffenberg*. Autograful imperial de numire va apare în unul din cele mai apropiate numere ale monitorului oficial.

Apelul nominal s'a reluat și în ședința de azi a Camerei și s'a tot cetit și răscesit până câtră sfârșitul ședinței, când deputatul Györfy și-a spus interpelarea în chestiunea ministrului de război Schönaich, fără să deștepte nici un interes în atmosfera de adâncă plictisală, care face azi nivelul parlamentului ungar. A mai interpelat deputatul Ráth în chestiunea epidemiei holerice, urgitând măsuri și mai întinse decât cele ce s'au luat.

Poetul se opri obosit. El luă scaunul de spețea cărui își răzîmase până atunci mâinile stînd în picioare, îl apropiă de masa în jurul căreia, ședeau noi, își varsă un pahar de șampanie și după ce-l goli, urmă:

„Marcel Prevost îmi spunea acum câțiva timp că de multeori ar da sutele de mii de franci ne cari le câștigă pe an, și înalta societate în care trăiește, pentru o viață mai puțin strălucitoare și regulată, pentru o existență mai veselă, mai simplă și mai flegantă pentru niște prieteni mai puțin corecți. „Imi pare că n'am fost nici odată tânăr” — mi-a spus el. Și în adevăr, ceace ne lipsește nouă artiștilor, și tuturor contemporanilor noștri în general, e frăgezimea, spontaneitatea tinereții. Totul e rece, artificial, de o corecțiune exasperantă în viața pe care o trăim. Artiștii din ziua de azi sunt în cele mai multe cazuri cei mai desăvârșiți dintre snobi. O singură preocupare au: de a câștiga bani și apoi și politica. Totul în ochii lor, cele mai înalte și pure manifestări ale sufletului omenesc, sunt considerate mai întâi de toate din punct de vedere comercial. Nici o generozitate, nici o spontaneitate în sufletele lor. Și — culmea! — azi mai mult ca ori când scriitorii trimbătează cuvântul „umanitate” de clocoțese orașele; și tocmai azi ei sunt cel mai puțin în stare să simtă toată vraja acestui cuvânt. Amoururile lor sunt banale, submenite, meschine — ele sunt corecte, și atîta tot. Unde găsim azi pe o Odetta a lui Musset, pe o Mimi a lui Pinon, pe o Mimi a lui Murger?... Unde este devotata și curajoasa Claire a lui Delacroix?... Ah! unde sunt suavele femei cari ilustrau odată dulcea noastră Franță?”

— „Ele mai există”, răsună vocea discretă a unui nuvelist din mijlocul nostru.

— „Fericit ești d-ta că ne poți afirma aceasta, desigur în cunoștință de cauză, zîmbi Fernand Gregh. Dar unde este devotamentul și prietenia dintre scriitori? Toți cei de față facem din „Societatea autorilor”; ei bine, care din noi nu e scârbit de ponegririle, de sfășierile, de invidia dintre confrăți, de meschinăriile pe cari le șoptim unul altuia pe socoteala operilor celorlalți? Nu, domnilor, azi nu mai există tinerețea printre artiști, viața contemporană, urăcioasă și egoista viață contemporană a ucis-o. Și când te gîndești că generoasa epocă din 1830 e moartă și nu va mai reinvia! Când va dispărea oare vremea în care, cum se întâmplă azi, un artist nu-l stimează pe alt artist după talentul său, ci după suma de bani pe care o câștigă anual?... Întrebarea e: va dispărea ea vre-odată?”

Și fiindcă privirea scriitorului se oprise din întimplare pe fața mea, i-am răspuns:

— „Vremea se schimbă și cu dăna și apucăturile noastre. Ce este a mai fost, ce a fost va mai fi. Și înainte de generoasa epocă din veacul al nouăsprezecelea au existat în Franța pleiade de artiști cari luminează prin geniul lor, iar nici de cum prin dăoasa colegialitate de care ai vorbit d-ta. Racine, Molière nu erau ei aproape dușmani? Voltaire, Diderot, Rousseau au trăit ei oare în armonie? Nu; și cu toate acestea, pleiada care le-a urmat și ale cărei elogii le-ai făcut, s'a desebit print'și exuberant de pasiune și de instincte nobile și generoase, cari le-au lipsit celor dintâi. Trăim într'o epocă fadă și meschină, fără pasiuni, fără ideal — de acord. Dar cine îți spune d-tale, că vremea nu se va schimba? Cine știe

ce perturbări sociale va altera gusturile noastre? Până atunci, cine vrea poate să realizeze bunele porniri de cari e animat; ocaziunile pentru aceasta nu lipsesc. Și eu urăsc pe scriitori cari fac din „umanitate” evanghelia lor și cari în fond posedă sufletele cele mai uscate, mințile cele mai calculatoare și egoiste. Vrei să fi generos, nobil, devotat? Ți-ar fi foarte ușor aceasta: n'ai decât să nu-ți pui zăgaz temperamentului d-tale firească și să disprețuiești convențiunile contemporane pe cari le găsești ridicole și meschine. Cultivă-ți propria d-tale personalitate — cu simplitate și naturalitate, se înțelege — și vei obține tot ce do-rești.”

— „Da, strigă Gregh cu căldură, vreau să fiu bun, devotat, generos! Vreau să reinviez epoca lui Theophile Gautier și a prietenilor săi. Vreau ca mai mulți dintre noi să formăm o lume aparte, o lume destinsă, nobilă, spontană, ca niște adevărați artiști ce suntem, vreau ca iubirea și Arta să vibreze altfel în inimile noastre, decât în inimile searbăde ale contemporanilor noștri. Domnilor, sunt bogat, aș putea să vă fac răscăi, punge și sufletul meu vă sunt deschiși! Nu răspundeți mi-nimeni? Cu toate acestea mulți dintre d-voastră au poate nevoie fie de bani, fie de prietenia sinceră a unui confrate... Vedeți cum ne-a otrăvit viața contemporană... D-voastră luați oferta mea drept un foc de pac, care se va stinge într'un moment, par'că și eu mă întreb dacă nu e cumva efectul unei exaltări momentane. Dar... vom vedea. Domnilor, vă propun ceva: să punem temelie unei societăți în sensul în care am discutat. Va fi o adunare de artiști entuziazați și devotați. Va fi o oază în deșertul arid al vieții contemporane.”

Paris, August.

Serbările Ligei Culturale.

Afluența în trenuri. — In fața palatului regal. — La Universitate. — In parcul Carol. — D. N. Iorga în mijlocul bucovinenilor. — La Arenele Romane.

București, 12 Septembrie.

Serbările „Ligei Culturale” au continuat și ieri toată ziua, favorizate de un timp admirabil. Aceiași aglomerație observată în prima zi a serbărilor, a fost și ieri.

Toate casele de bilete erau luate cu asalt de zeci de mii de oameni. Pentru prevenirea ori cărei neorânduiri, autoritățile luaseră întinse măsuri. Un cordon de jandarmi rurali înșirat la câțiva metri înaintea de intrare, nu permitea ca publicul să intre în grupuri prea compacte.

Cu toate acestea casierii dela intrări cu foarte mare greutate puteau satisface toate cererile de bilete.

Pe de altă parte vizarea biletelor de cale ferată pentru beneficierea reducerii de 75 la sută întâmpină de asemenea mari greutăți din cauza aglomerației.

Programul serbării a fost executat în toate amănunțele spre deplina satisfacere a vizitatorilor.

În deosebi a fost foarte mult vizitat cabaretul artistic unde artiștii Teatrului Național delectează publicul.

Waterchut-ul a funcționat continuu; bărcile lumecau în vale în mijlocul gălăgiei și țipetelor generale.

La Arenele Romane s'a desfășurat un nou spectacol „Povestea Neamului”.

Expoziția istorică aranjată de d. Iorga la Palatul Artelor a fost cercetată și ieri ca și în prima zi de toți vizitatorii serbărilor.

Palatul artelor și în deosebi terasa din fața acestui palat prezenta un aspect cu totul deosebit. Tot publicul, cu varietatea infinită a coloritului costumelor naționale, se afla adunat aici și privea cu admirație vederea panoramei Bucureștilor.

Pe lac bărcile flotei noastre militare, conduse de marinari, lumecau încărcate de vizitatori pe luciul apei.

La Arenele Romane.

Felul grandios în care se manifestă serbările Ligei Culturale, a întrecut orice așteptare, și afluența lunei din provincie și din țările locuite de români, dau o puternică dovadă de spiritul de solidaritate și unitate culturală care există între fiii țării românești.

Grupuri-grupuri inundă acum străzile capitalei, care capătă o înfățișare de sărbătoare pe care bucovineanul o vede în arareori. E o mișcare neobișnuită, plină de farmec și de duioșie, și adevăratul bucovinean se simte ca un musafir.

Urmăresc un grup de bucovineni și de moldoveni. Rar au călcat pașii lor dealungul străzilor frumos pavozate cu steaguri tricolore și ajungând în dreptul palatului Regal, cea dintâi și cea mai sfântă dorință a lor, cu adânc respect și-au ridicat pălăriile din cap și ochii lor au înălțat și îndelung au privit spre sala tronului, acolo, unde ei îl văd pe Măria Sa în toată splendoarea lungilor săi ani de domnie glorioasă.

— Aicea locuște Măria Sa Carol, să ni-l tie Dumnezeu! vorbi unul dintre dâșii, și ceilalți închinând stegulețele tricolore pe care le purtau în mână, făcându-și cu dreapta cruce, exclamă din adâncul sufletului:

Amin, așa să ne ajute Dumnezeu!

Și grupul creșu. Se alipiră transilvănenii, muntenii și, cum sunt obișnuiți, făcând roată, începură a se întreba de oum e pe la dâșii pe acasă.

Sfinte vorbe cădeau de pe buzele lor și înfrățiți, se sărutau de bucurie ca niște vechi și buni prieteni ce nu s'au văzut de multă vreme, simțind par'că, aplecată asupra lor privirea celui ce stă pe tron, în mantia purpurie aruncată pe umeri

și cu coroana regească din care străluceau stemele iubite și fulgerătoare de lumini, încununându-i fruntea regească.

La Universitate, la palatul Poștelor, la Casa de depuneri, la palatul de justiție, oaspeții s'au oprit și au vizitat aceste instituții.

Acuma, după o gustare luată în pripă, drumurile ce duc la Parcul Carol unde se desfășoară serbările ligei, sunt o mare de capete.

Tramvaele, trăsurile, taximetrele abea își pot face loc printre pictoni.

S'a remarcat, cu toate dispozițiunile riguroase luate de poliție, că birjarii ocolese regulamentele și cer plata întreită, ceea ce nu poate face o bună impresie. Dealtminteri, birjarul bucureștean, o specie aparte, are destulă dibăcie să treacă în tot timpul anului pe lângă regulamente, fiind în tot deauna dispus să uzeze de un vocabular cu adevărat birjeresc.

Va trebui să ținem însă seamă, că felul spontan în care s'a luat hotărârea serbărilor Ligei, nu a dat răgaz pentru organizarea ce s'a făcut și aproape nu ne-am așteptat să fim vizitați de zeci de mii de persoane, și deci au fost unele mici neajunsuri semnalate ici colo, cărora o anumită presă le-a dat o extensiune forțată. Micile neajunsuri au fost răsplătite cu prisosință de înălțătoarele momente ce ne-a fost dat să le trăim cu toții sub acoperământul țării noastre.

Parcul e frumos pavozat. Muzici militare intonează melodii populare. Felurite distracții atrag lumea. Priveștițele sunt încântătoare. Palatul Artelor e complet populat. De acolo, minunata panoramă a Bucureștilor se desfășoară, cu sutele de turlă de biserică.

S'au revăzut cunoștințe vechi, din vremea expoziției; s'au recunoscut oamenii aceștia, și nici nu le venia să creadă că le-a fost dat să se mai întâlnească. Au revăzut locurile uitate, s'au minunat de turnul lui Tepeș, s'au oprit pe rînd în fața Culei.

Dar cea mai mare mulțămire a oaspeților, era să viziteze expoziția istorică, orînduită de d. N. Iorga, în fostul Palat regal. Nenumărate documente din timpul vovezilor, erau privite cu sfîntenie. În mijlocul sătenilor, d. N. Iorga cetea documentele la cererea sătenilor și le dădea toate explicațiunile. Biblii, fragmente de documente, vederile din țară ale localităților istorice, tot ceea ce vorbește de trecutul nostru, era privit cu evlavie de oaspeți.

Mult admirate sunt cusăturile naționale și poabele lucrate în Câmpulungul Bucovinei.

Despărțindu-se de expoziția istorică, fiecare se simțea înviorat de nobilele sentimente cari vor fi duse departe, ca o amintire sfîntă, graiul mut al vremilor căpătând noi puteri.

E ora 5 d. m. lumea sosește în grupuri numeroase și compacte. La intrarea fostei expoziții, cu greu se mai poate răsbate. Aglomerația este așa de mare încât personalul însărcinat cu controlul biletelor, deși foarte numeros nu mai dovedește.

În interior parcul este cu desăvârșire ocupat de vizitatori. Cât este de mare acest parc, nu a rămas colțisor care să fie liber.

Curentul cel mare se îndreaptă spre arenele Romane.

Aci pentru ora 5 este anunțată „Povestea Neamului”.

Intrările în Arene însă sunt baricadate. Un cordon de jandarmi postăți pe dinăuntru, alcătuit este un zid de pepturi omenești, care se opun la accesul publicului.

Norodul se adună mereu în fața intrării, dar jandarmii sunt neclintii în paza lor. Au ordinul strict să nu mai lase pe nimeni și ei nu lasă un singur om să răsbată, cu toate protestările unora, amenințările celor mai mulți.

Încă de cu vreme, cu două și trei ore mai înainte de ora fixată pentru reprezentarea „Povești Neamului” vizitatorii mai prudenți au venit la Arene și au ocupat locuri. La ora 4 nu mai exista nici un loc în tot haosul acesta de bănci. Lumea

stătea tixită, călare pe bănci și pe ziduri agățată de sălpii lojelor, stătea fixată așa și aștepta nerăbdătoare să sosească ora când cortegiul călăreților, își va face apariția.

Din această cauză publicul care venise mai târziu nu mai putea pătrunde, cu toate protestările lui.

Până la sosirea orei fixate pentru reprezentarea Povestii Neamului, d. Liciu, harnicul secretar al comitetului acestei serbări, a dispus ca cele câteva coruri ce se aflau în incinta arenelor să execute pe rînd diferite cântece, pentru ca să distreze extraordinar de numerosul public, care inundase Arenele și care începuse a da semne sgomotoase de nerăbdare.

În timpul acesta d. Zelea Codreanu, fostul candidat naționalist la Fălticeni, a ținut o conferință. Ne-a fost peste putință din cauza aglomerației prea mari să pricepem dela distanța la care ne aflam (în afară de arene), spusele dlui Zelea Codreanu. Tot ce putem afirma este că d-sa a atins probabil chestiuni interesante deoarece a fost foarte des aplaudat în mod sgomotos.

D. D. Codreanu, învățător, a ținut de asemenea o scurtă cuvîntare entusiasmând cu cuvinte calde din inimă pornite, masele de spectatori cari l-au aplaudat de asemenea frenetic.

În fine, la ora 5 jum. cu o mică întârziere spectacolul Povestii Neamului se începe.

Apar falnici, călări, toți împărații și domnitorii dela Traian încoace, urmați de grupuri de ostași îmbrăcați toți în vestimintele lor cari mai de care mai interesante și mai atracțioase.

La fiecare tablou care apărea publicul isbucnea în urale și aplauze, care nu mai conteneau.

Și ieri ca și alaltăieri execuțiunea Povestii Neamului făcută sub îngrijirea dlui P. Liciu a avut un succes extraordinar.

Fără nici o exagerațiune, în momentul acela se aflau în Parcul Carol I peste 60.000 de oameni.

Pe străzi aceeași aglomerație. Tramvaele soseau încărcate de public, iar trăsurile se țineau lanț. Toate trăsurile erau încărcate cu câte 4—5 și 6 pasageri.

Tot acel furnicar de oameni erau vizitatori din provincie sau de peste hotare.

Spre seară numai publicul capitalei începu a veni la Parc.

Cu toate acestea, străzile Capitalei erau inundate de mulțime, ceea ce este o dovadă că numărul vizitatorilor sosiți în București întrece 150.000.

Și trebuie să adăugăm că multă lume, care a sosit Duminecă și Sâmbătă ne mai găsind adăpost, a plecat îndărăt. Astfel s'a observat în gara de Nord, foarte mulți cari luau trenurile pentru a se reîntoarce la vetrele lor.

Dar dacă unii plecau ne mai găsind adăpost, trenurile cari soseau în București, aduceau pe alți vizitatori, foarte numeroși și probabil că încă și astăzi vor mai sosi provinciali în Capitală.

La cascada iluminată de proectorul genului o mulțime de public se adunase să admire splendidul peisaj de noapte sub razele proectorului electric. Waterchut-ul, ca întotdeauna de altfel, a fost centrul atractiv a unei bune părți din public. Multă lume asista numai la lansarea bărcilor, desfătându-se cu aceeași voioșie ca și aceia cari aveau curajul a se da în Waterchut. La arenele Romane un public mai restrîns a asistat până târziu la luptele unor atleti de ocazie.

Alele din centru erau populate de asemenea La cășori, la tombolă și la jocurile de inele se distra foarte multă lume.

Intr'una din sălile Pavilionului regal d. N. Iorga a ținut la orele 8 seara o conferință în fața unei asistențe numeroase.

În aceeași sală dela 9 a avut loc balul popular în mijlocul unei animații care a durat până târziu.

La Cabaretul artistic sala a continuat a fi plină până la o oră înaintată din noapte și artiștii au fost călduros aplaudați.

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai săzute mobila de lipsă la: **Székely și Réti** fabricanți de mobile în **Marosvásárhely** **Plaza Széchenyi-tér 47.**

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă plătire în rate lunare fără nici o urcare de preț. — — —

— Mare asortiment în trusouri pentru mirese. —
La cerere din provincie trimite bogatul catalog ilustrat

De altfel schimbarea în bine a timpului în decursul secolului a contribuit la atragerea lumii și de sigur că publicul ar fi fost neînchipuit de numeros dacă era puțin mai cald.

Totuși la orele 11 jum. dacă tramvaiele aduceau în general lumea în oraș, erau unele vagoane pline cari mergeau spre parcul Carol I cu noi vizitatori.

Și aceeași animație din parte mai accentuată chiar a continuat până spre ziua în toată Capitala și pe la toate localurile de petrecere.

„Seara“.

Marinarii ..

— Note și impresii. —

Turnu-Severin, 25 Aug.

Cătră sfârșitul zilelor de înăbușitoare arșiță a soarelui, când, după o muncă încordată și istovitoare, vara se gătește de ducă, cetatea lui Sever, oaspeți dragi, așteaptă dornică din jocul bătrânului Donului. Pe marea din fiecare an să arată de departe, marinarii venind în vasele lor îmbrăcate în tare cămeșe de fier dârz, cari spintecă valurile albastre cu o furie sălbatică. Fluturând în catarg stindardul mândru, în sgomotul triumfător al aburului capturat de puterea omenească ca să biruie rezistența firei, intră marinarii noștri în port, mândri și plini de voieșie. Pe țarm, îi așteaptă de îndoaie de așteptate mai multe număroasă, nerăbdătoare de a-i îmbrățișa mai curînd, dar care se resemnează mai apoi și urmărește cu mult interes manevra vaselor și simetrica lor rînduire în largul apei. În sfârșit o barcă se lasă în valurile inspumegate, mai mulți ofițeri cobor în ea, vâslașii apuc vânos lopoșii și în câteva clipe sunt la mal. Din mulțime se desfac femei tinere, elegante, frumoase — de bună seamă soții, surori ori mame, cari nu și-au strîns din alte vremi iubiții, porniți ca niște paseri departe în zare — prieteni ori numai cunecruți, cari se întrec să mai dea o mai caldă îmbrățișare.

Marinarii, cari formează escadra de Dunăre, pornesc în fiecare an dela Galați în susul apei, pentru exerciții militare și observații strategice. În timpul câtorva săptămâni, cât durează această călătorie, ei se consacră cu desăvârșire meseriei lor. Precum ar cerceta un pescar, prin stuf, vânatul său, așa cari așteaptă fiecare ascunziș de plumb și de teren, care ar putea deveni cândva o imagine ori un zid de apărare, sau numai un paravan, care să te ferească de ochiul dușmanului. Împărțind apoi vasele lor în tabere adverse, închipue două armate dușmane, cari se caută, se ciocnesc și cearcă să se nimicească. Astfel își petrec ei tot drumul, departe de plăcerile celorlalți semeni, privind din largul apei sgomotul înervant al vieții de uscat, ca niște ascuți cari au jurat iubire eternă patriei lor, făcânduși din îndeplinirea datorie un cult. Singura lor mângăere nu și-o găsesc decât în fermecătoarea manifestare a firei, care exercită o binefăcătoare influență asupra sufletului lor. Și cum nu te-ar face visător suava albastritate a cerului nesfârșit și întinsul albastru al apelor ce samănă ochilor de femei! Apoi cum ai putea rămâne nesimțitor, când departe epre răsărit primele lumini focoase străbat prin ramurile unei sălci pletoase, în care o merlă somnoroasă cântă imnul dimineații, ori când cătră soare apune se semnează un asfințit purpuriu; — dar când se coboară misterioasa noapte și când luna galeșă își oglindește în luciul apei durerea unui amor nemărginit de trist? O deslănțuire a firei înfuriate, cu isbiri sălbatică în catarg, cu sguduitoare tunete, cu fulgere înspăimântătoare, cu ropote repezi de ploaie rece și cu nestăpânita legănare a valurilor, cari îți dau toate, în fiecare clipă senzația primejdiei — o, dar ce poate fi mai sublim!

O rămânere de mai multe zile, în cetatea noastră e legitimată și de importanța exercițiilor ce

prezintă portul Severin, dar mai ales de nevoia ce o simțeste orice individ izolat, să se găsească câteva clipe în contact cu întreaga manifestare a vieții sociale. În aștept de întregă manifestare a vieții vin eu o nepusă dragoste la noi, unde știu că vor întâlni o ospitalitate și o iubire, vrednice de luat în seamă. Un amănunt amuzant e faptul că printre fetele din cele avute, marinarii se bucură de o trecere și simpatie, care n'ar părea explicabilă unui străin. În garnizoana noastră, în care avem și un regiment de roșiori, cari prin înfățișarea lor și-au asumat rostul de săgetători ai inimelor de fecioare, ar părea curioasă preferința ce li-se arată marinarilor. Faptul are o explicație — nu rideți — socială. Cetatea noastră adăpostește mai multe sânnuri plâpânde decât brațe vânjoase, așa că e o disproporție între sexe, care e alimentată, în urmă și de obiceiul ce au localnicii de ași lua soții din alte părți. Venirea marinarilor e considerată ca o intrare triumfală a unor Pariși moderni, cari nutresc gândul răpirei frumoaselor Elene. Acestea nu-s simple aserții, ei fapte cari se confirmă anual prin înghobări de noi căsnicii. Cele zece zile hotărîte a fi trecute în portul Severin au fost un prilej de plăcute petreceri, din care un pedagog ar fi tras și o latură educativă. Din faptul zilei, până sara târziu, în timpul de odihnă, sburdau pe valuri bărcile marinarilor, încercate cu tinere femei și bărbați de toate vârstele, căci de nenumărate ori mergeau să cerceteze cele patru mari monitoare, în cari se adăpostesc marinarii, în vreme de pace și de război. Fiecare colțisor era cercetat, fiecare șur și știut, dar mai ales fiecare ochi gingaș — și sunt mulți — cunoscut.

Plăcută era însă elipa, când ofițerii escadrei prindeau să vorbească vizitatorilor noștri despre puterea noastră militară pe Dunăre, despre rostul mării într'un eventual război. Nu știu cum, dar entuziasmul și convingerea, cu care și-se vorbea, mișca par'că și cele mai neclintite guri de foc din armata lor. Va fi având românul păcate ca orice neam, dar în vinele lui curge acoi sânge al strămoșilor, cari și-l'au oțelit la focul vijelios al tunurilor când muzica schijelor rebele spintecau văzduhul — și aceasta e o rară însușire. Suntem un neam războinic și ne cutremurăm de plăcere, când ni-se vorbește de războaie, când vedem în zare un steag care flutură, când de departe auzim un marș ostășesc.

Printre petrecerile demne a fi reținute, se numără excursia organizată de marinarii cu remorcherul „Basarab“, la Cazane, trecând printre stâncile cari string Dunărea într'un lanț puternic de muniți, vizitând panoramioa priveliște ce o înfățișează acele locuri, oprindu-se, la întoarcere în insula Ada-Kaleh. Ofițerii din garnizoană au răspuns cu o serată dansantă la cercul militar, căreia a doua zi i-a urmat o recepție pe monitoare, frumos împodobite cu steaguri și amenajate pentru dans și distracții. Sara, o iluminată desăvârșită a vaselor și o radiere a luminei electrice prin reflectoare, a atras admirația tuturor.

Plecarea prin însăși felul ei de a fi e un prilej de duioșie. Când o ființă iubită se depărtează în zare, ne năvălesc în suflet, gânduri duioase, triste. Contactul, apropierea unui prieten, unei iubite ne deprind cu senzații, cari prin despărțire se sfarmă, producând o durere, mai mult ori mai puțin adâncă. Această duioșie a fost mărită și de chipul cum celelalte arme au ținut să și petreacă camarazii. Inșirați pe mal până departe, unde se înalță ruinele podului lui Traian, cavaleria și infanteria i-au salutată în sunetul de goarne și de fanfare. Opt vedete au eșit în larg hânduși sborul ca niște rîndunele, patru monitoare călcău greu apa scăzută, urmate de trei canoniere cochete, perzându-se toate în zare.

A. Sever.

Cronică externă.

Care-i fondul chestiei Marocului?

Că Germania și Franța vor ajunge la înțelegere e o probabilitate, dar ca ori ce probabilitate nu e chiar siguranță. E deci firesc lucru ca trăgănarea negocierilor foarte grele prin firea lor să zguduie nervii chiar și ai celor cari nu s'au îndoit și nu se îndoiesc că, la urma urmei, se va ajunge la înțelegere.

Așa, zice „Neue Freie Presse“, se explică de ce unele hârtii au scăzut la bursă.

Cearta pentru Maroc însă e numai una din întâmplările cari grăbesc o evoluție neapărată. În Aprilie nu se vorbea încă de Maroc și totuși președintele Băncii împărătești a ținut o cuvântare, urmată de o măsură menită a mărgini creditul. Germania a ajuns prea târziu în rîndul puterilor mari, deci n'a putut lua în stăpânire destule colonii. Abia are ici-colo câte un petec. Ba multă vreme nici alte țări nu și-au dat seamă de rostul Africii.

Stanley înzadar rugă pe Anglia să ia Congul și iată-l c'a adus lui Leopold al Belgiei sute de milioane! Pe Stanley nu l'au înțeles Salisbury și l'a învinuit de lăcomie. Jules Ferry și-a găsit bealeaua cu Francezii, deși le-a câștigat juvaeruri ca Tunisul și Tokinul.

Germania strîmtorată vrea măcar să nu i-se stânjenească libertatea economică în coloniile altora. Îndeosebi vrea libertate pentru întreprinderile sale în Maroc. Umbilă să și-o asigure prin convenții politice, dar și prin ~~sindicat~~.

Firma Krupp unită cu Schneider a căutat să exploateze în înțelegere minele din Maroc. Schneider al Francezilor trebuia să lase loc sub soare și lui Krupp, iar frații Mannesmann să se folosească de minele cumpărate și de concesiile de a căuta și altele. De asemenea tot în 1909 se învoiseră Franța și Germania ca Sultanul să facă împrumuturi dela amândouă țările, ca dobânzile să meargă și de-o parte și de alta a Rinului.

Dar Francezii țin mult să facă numai ei căi ferate, numai ei să exploateze minele și să facă daraveri financiare în țara Marocului.

Iată de ce vasul „Panther“ s'a dus la Agadir.

Marocul, deci, e chestie de afaceri bănești. Francezii au voit să alunge pe capitaliștii germani. Această călcare a învoielor din 1909 e mai gravă decât trimiterea expediției militare la Fez. Germania a luat apărarea capitaliștilor săi.

Se fac cheltuieli mari cu armata și flota, deci trebuie întinse și încurajate comerțul și industria. Soldatul trebuie să dea sprijin neguțătorului.

Dar a porni războiu pentru interesele din Maroc, e greu pentru ori ce țară.

Daraveri de acestea au datorie să le pună la cale fără glonț și pulbere, diplomații.

E de prisos, deci, să cază hârtiile, căci, zice ziarul cu ironie crudă, împăcarea se va

Dr. Balázs Emil

Institut pentru consultațiuni medicale,
TIMIȘOARA, Városház-utca 14.

Operează și vindecă boli de piele și sexuale cu razele Röntgen. Operarea polipilor și a altor formațiuni cu aceleași raze. Electroliză. Metode electrice de vindecare. Massage electrice. Vindecarea bolilor de beșică prin electricitate.

Consultațiuni pentru operare și boli de piele dela 8—9 ore a. m. și dela 2—5 p. m. Celor din provincie, cărora se recere îngrijire mai îndelungată, le stă la dispoziție camere confortate anume

face pe spinarea Maurilor și a Berberilor. Francezii vor face politicește ce vor pofti în Maroc — e lucru pus la cale; cearta mai ține, fiindcă Germanii nu se mulțumesc cu partea ce li-se cuvine în facerea de syndicate industriale. Unde câștigul e gras, înțelegerea nu poate fi prea grea. Franța și Germania trebuie să fie tovarășe în întreprinderile din Maroc și pacea lumii va fi asigurată, iar acțiunile se vor urca.

Din Persia. Agenția Reuter află din Teheran că Sardar Arșad a declarat în ajunul execuției sale că un deplăcut rus i-a spus lui și lui Mohamed Ali că Rusia și Anglia s'au angajat în mod reciproc să nu se amestece în afacerile interioare ale Persiei dar că dacă Mohamed Ali ar încerca să-și recâștige tronul, Rusia ar observa neutralitatea și nu ar împiedica realizarea acestui plan. Sardar Arșad a mai spus că și tururile pentru fostul șah au trecut prin vămile rusești cu declarațiunea că sunt ape minerale.

Marile manevre bulgărești amânate. Am adus la cunoștință că ministrul de război bulgar va face în toamna anului acesta mari manevre la cari ar fi participat toate rezervele.

Tema acestor manevre era să fie un atac din spre nord (Dobrogea) și apărca regiunii Șumla prin toată artileria de cetate de care dispune Bulgaria și în același timp pararea unei invazii din spre granița sudică turcească, unde trebuia să facă față câteva divizii de armată.

Acestor manevre li-se dădea o foarte mare importanță, după cum se afirmă. Din cauza aceasta nu erau să fie primiți să asiste nici ziariștii și nici nu erau să fie invitații atașaii militari străini.

Acum însă, când timpul ce se fixase pentru executarea lor se apropie, presa bulgară anunță că manevrele de care era vorba au fost amânate prin hotărârea recentă a consiliului de miniștri și aceasta din două motive:

1. Bugetul actual al Bulgariei, din cauza prea multor cheltuieli extraordinare necesitate anul acesta, nu mai permite să se facă cheltuielile manevrelor, cari se vor urca la 800 milioane lei.

2. Pentru manevre așa cum au fost plănuit, va trebui un număr prea mare de vagoane spre a transporta trupele și materialul necesar, atât în spre Șumla, cât și în spre granița turcească, și aceasta ar avea o influență dezastruoasă asupra economiei generale bulgare, din cauză că nu s'ar mai putea transporta grânele pentru export.

Invocându-se aceste motive de către ministrul de finanțe, Consiliul de miniștri împreună cu cel de război au hotărât ca manevrele să fie amânate pentru alt an.

Expoziție de copii în Lanerăm.

Apelul cald al comitetului central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”, lansat în cauza expoziției de copii, a aflat viu răspuns în inimile fruntașilor din Lanerăm și împrejurime. În conferința ținută în astă cauză s'a luat cu plăcere la cunoștință faptul, că la premiile de distribuit va contribui: comuna politică Lanerăm 70 cor., comuna bisericască 30 cor., banca „Agricola” din Sebeșul-săsesc 50 cor., banca „Sebeșeana” 50 cor. stând astfel, cu contribuția de cor. 50 a „Reuniunii agricole, în total 250 cor. la dispoziție de împărțit între mamele harnice din Lanerăm. Pentru a asigura bună reușită a acestei lucrări de interes igienic-economic s'a instituit un comitet aranjator local, care desvoaltă activitate laudabilă în toate direcțiunile. Tinerimea locală în însuflețirea ei va aranja o petrecere împreună cu reprezentanțe teatrale și cu concert.

Pentru formarea juriului au fost propuși, în

afară de fruntașii din Lanerăm și de membrii comitetului central al Reuniunii agricole, domnii: Dr. I. Elekes, Dr. At. Moga, medici în Sebeșul-săsesc, Dr. Traian Petrașcu, medic în Tălmaciu, Sergiu Medean și Eugen Pop Păcurariu, protopresbiteri, G. Tătar, contabil, I. Băilă, tutor, Dr. Seb. Stanca, par., Ioan Onicescu, not. emer. și I. Pavel învățător, toți din Sebeșul-săsesc. Conferințe se vor ținea mai multe, tractând despre igienă etc. Cu fotografiatul grupelor etc. se înserează unul din fotografiile din Sebeșul-săsesc. Terminal expoziției s'a defiit pe Duminică 24 Septembrie n. e. Detalii va da comitetul central al Reuniunii agricole.

„Cu noi este D-zeu”!

Găzduitori și găzduiți.

N'am văzut niciodată vr'un om — sau de s'a și întâmplat să fie, lucrul acesta se repetă foarte rar — care ospătat la masa bogată a cuiva, și prius în mraja lingușirilor gazdei care i-a ghicit slăbiciunile, să-și fi ridicat glasul în numele adevărului, să fi sbiciuit păcate, să fi întronat adevărul în locul minciunii și să fi deschis drumul unui schimb de drept și cinste ideii asupra unei probleme sau situații ce preocupă opinia publică sau un anumit număr de muritori oropsiți.

În jurul unei mese bine garnisite și în fața unei gazde darnice e chestie de bunăcuviință să-ți pleci urechia la auzul vorbelor măgulitoare și e o datorie de conveniență, poate mai mult ca un impuls al năravului din fire, ca să urmezi — chiar fără voe — atât de vagul proverb românesc, că „omenia omenie așteaptă”. Și când gazda din fruntea mesei se va ridica cu curpa în mână și va proslăvi pe găzduiți și se vor pleca nescutatele isvoare de elegiace vorbiri la adresa unuia sau altuia dintre comensali, e firesc să nu se găsească nici un ochi mai scrutător care să distingă adevărul ascuns de acest fast mincinos, și nici o ureche care să fie isbită de vuetul surd al celor mulți și nerăsplătiți clăcași din sudoarea cărora se ghiftuiesc atâtea lifte cu suflete sterpe și prihănite de păcat. Iar găzduiții vor pleca mulțumiți că au cunoscut un om și gazda va rămâne în urma lor rizând în pumni, că și-a asigurat din partea lor o prietenie în paguba celor mulți și neajutorati.

Și dacă totuși se va găsi un suflet cinstit și treaz care să fi pătruns cu privirea dincolo de această minciună convențională, glasul lui va fi amuțit de tumultul tovarășilor mai puțin înțelegători.

Și revenind la realitate îmi dau acum pe deplin seama de ce iubiiții noștri compatrioți se dau în vânt după cutare străin din lumea mare, după cutare politician sau cap genial pripășit pentru o vreme scurtă în țara noastră. Înțeleg apoi și psihologia salutară a celor cu spinarea elastică și un zâmbet de dispreț pentru gudurările de javră ale anumitor indivizi cari după ce-i lovești cu piciorul vin ei și-ți cer iertare că te-au supărat.

Și în sfârșit sunt lămurit cu totul de ce se cheltuiesc sume enorme în capitala țării pentru ospătarea străinilor veniți în Ungaria, de ce cutare consilier aulic pune, pe cheltuiala țării, la dispoziția inventatorului Edison două automobile și-l petrece până la hotar în cânt de muzici și falfăit de steaguri.

Compatrioții noștri au lipsă de prieteni, căci minciuna a început să se răsufle și acești oameni de bună credință vor acoperi în străinătate, cu prestigiul lor perfidia găzduitorilor de o zi. De aceea nu se cruță cu risipa găzduirii ei se aruncă cu amândouă mâinile banul stors din sudoarea poporului asuprit, și se primește cu aceeași jovială nepăsare lovitura de picior a primarului Londrei, în nădejde că se vor poseni alți găzduiți, mult mai număroși, al căror glas va acoperi svonul adevărului plecat dela câțiva oameni cuminți și înțelegători.

Și acum când proaspătul găzduit al compatrioților noștri pleacă, cedându-și locul unor oaspeți nenumiți, mă gândesc la neputința noastră; cari n'avem nici steaguri nici bani din prisosință ca

să risipim, căci tot prisosul nostru a intrat în jignițele stăpânului lacom; ce armă potrivită am putea să iscodim față de aceste apucături nedemne?

Nu găsesse decât una singură: Ca alături de disprețul nostru pentru tot ce e minciună, să ne afișăm cu îndoită putere dreptatea noastră.

Cronică școlară.

CONVOCARE.

În virtutea §-lui 23 din statute prin aceasta convocăm

adunarea generală

a Reuniunii învățătorilor români gr.-cat din ținutul Lugojului, la Parța (Párcz), pe zilele de 21 și 22 Septembrie st. n. 1911, când se va săvârși și actul sfințirii Bisericii din Parța, de către I. P. S. S. Episcopul Lugojului Dr. Vasile Hossu.

PROGRAM:

Sedința I.

Joi în 21 Septembrie (Serbarea Nașterii Preac. V. Maria) a. m.

1. Participarea în corpore la sf. liturgie, în decursul căreia membrii reuniunii se vor împărtăși cu sf. taină a cuminăcătorei.

2. După săvârșirea sf. liturghii, în școala gr.-cat. locală deschiderea adunării generale.

3. Apelul nominal.

4. Raportul comitetului central.

5. Alegerea comisiunilor pentru:

a) examinarea raportului general;
b) cenzurarea rațiociniilor pe 1910 și a proiectului de buget pe 1912;

c) raportul bibliotecarului;

d) înscrierea membrilor și încasarea taxelor.

6. Citirea dizertației: „Momentozitatea educațiunii morale” de dl Iuliu Pop, inv. în Gherliște; eventual propunerea unei alte lecțiuni.

7. Prînz comun.

Sedința II.

Joi în 21 Septembrie la orele 3 $\frac{1}{2}$ p. m.

1. Propunerea lecțiunii: „Substantivul propriu și comun” de d-șoara Ana Mărginean, inv. în Gherman.

2. Propunerea lecțiunii: „Multiplicarea cu numărul 5” de dl Candid Gliga inv. în Tirnova.

3. Propunerea teme: „Aratul și sămănatul”, lecțiune din învățământul intuitiv pentru cl. I., de d-șoara Olivia Stanciu, inv. în Budinți. — Dacă timpul va permite vor propune lecțiuni și următorii dni: C. Deciu; Sim. Bogdan; J. Ignățel și alții etc. cari au prezentat teme. Toți aceia au să fie pregătiți pentru de a propune lecțiuni.

4. Critica disertațiunii și a prelegerilor practice.

5. Conferirea unui premiu.

Sedința III.

Vineri în 22 Septembrie la orele 8 $\frac{1}{2}$ a. m.

1. Raportul comisiunilor esmise în I-a ședință.

2. Votarea Bugetului pro 1912.

3. Eventuale propuneri.

4. Dispozițiuni pentru verificarea procesului verbal al adun. gen.

5. Fixarea locului proximei adunări generale.

6. Expirind mandatul de 3 ani al comitetului central se va alege un nou comitet pe un period de 3 ani.

7. Inchiderea adunării generale.

Lugoj, la 4 Septembrie 1911.

Ioan Boros,
presidentul reun.

Valeriu Sas,
notarul reun.

Observări: Pentru cuartir și prînzul comun, care va costa pentru persoană 4 cor. și cina comună, domnii membri ai reuniunii, cari vor participa la adun. gen., să se anunțe la dl Nic. Lugosan, inv. în Parța (Párcz, Temesmegeye) cu

Fiți cu atenție la firmă! **GYULAY KÁROLY**

Atelier de fotografii artistice.

— de primul rang. —

TIMIȘOARA, Józsefváros, Hunyady u. 5.

— (Lângă Casina »Déavidéki.«) —

Fotografii și portrete, reproducții după fotografiile vechi și noi în mărime naturală, expuneri de obiective speciale pentru interioruri, acatice, și lucrări în aquarel și olei artistic executate. Ceice se provoacă la anunțul din »Tribuna« capătă 10% rabat. Fiți cu atenție la firmă

5 zile înainte de adunarea generală. Doctrii cari absentează nemotivat de la adunarea gen. nu numai că nu vor primi „pauşalul” preliminar din casa şcolii, ci drept pedeapsă vor avea să plătească la fondul reuniunii o sumă egală cu „pauşalul” lor. Comunicaţia cu trenul pe linia „Temesvár—Modos” este următoarea:

Din Timişoara pleacă a. m. la orele: 5³/₄ şi ajunge la Parţa la 6¹/₂.

Din Timişoara pleacă a. m. la orele 11 şi ajunge la Parţa la 11³/₄.

Din Timişoara pleacă p. m. la orele 3¹/₄ şi ajunge la Parţa la 4.

Sborul lui Vlaicu în Sibiu.

Indrăzneţul aviator Aurel Vlaicu, care la serbările culturale din Blaj a uimit publicul cu minunatele sale sboruri, a binevoit să primească invitaţia de a face o ascensiune şi în Sibiu. Ascensiunea va avea loc *Duminecă, în 17 Septembrie st. n. 1911* la orele 5 p. m., pe câmpul de exerciţii militare din loc.

Preţurile de intrare sunt următoarele:

Locul	I.	—	—	10 cor.
„	II.	—	—	6 cor.
„	III.	—	—	3 cor.
„	IV.	—	—	1 cor.

Ne împlinim o plăcută datorie, când luăm sub ocrotirea aşezământului nostru cultural această izbândă a ştiinţii, care face cinste neamului românesc.

Ne adresăm deci tuturor oamenilor noştri, cari pot aprecia importanţa problemelor culturale, rugându-i să grăbească cu toţii şi să îndemne pe toţi Românii din împrejurime a lua parte la această frumoasă sărbătoare a geniului românesc.

Sibiu, 5 Septembrie 1911.

Prezidiul „Asociaţiunii”
Andrei Bărseanu.

NB. Biletele de intrare se pot primi de la biroul central al „Asociaţiunii” şi de la librăria arhidiecezană din Sibiu. Prevăzându-se aglomeraţie mare de public, doritorii sunt rugaţi a-şi procura biletele în cel mai scurt timp.

INFORMAȚII.

A R A D, 13 Septembrie n. 1911.

— **In jurul interviewului cu M. S. Regina României.** Am reprodus şi noi un scurt rezumat dintr-un interview pe care M. Sa Regina României i-l-a acordat în Sinaia unei publiciste maghiare Vilma Balogh, cu care s'a întreţinut despre diferite chestii de literatură.

Biroul telegrafic român, a doua zi a anunţat că interviewul din chestie n'a avut loc şi că M. Sa Regina n'a primit niciodată în audienţă pe acea scriitoare.

Dra Balogh, care până acum şi-a câştigat un renume cu ajutorul interviewurilor a publicat ieri o declaraţie în care descrie pe larg apartamentul M. Sale Reginei confirmând că într'adevăr s'a întâlnit cu Regina României.

Ziarista încheie astfel articolul ei:

Astfel de detalii nu poate da decât acela, care a văzut aceste lucruri.

Afirmaţia mea o sprijinesc şi eu o semnătură ce posed de la o dnă de onoare a Maj. Sale Reginei din care reiese că a primit de la mine o scrisoare.

O doamnă de onoare răspunde de sigur numai unei femei pe care o cunoaşte.

De asemenea sunt şi în posesiunea unei telegramme, pe care mi-a trimis-o directorul palatului regal din Sinaia după plecarea mea din Sinaia

prin care sunt chemată la o a doua audienţă şi invitată la un prânz.

Acea telegramă sună astfel:

Vilma Balogh.
Budapesta.

Sinaia, 4 Septembrie.

„Audienz heute vier Uhr. Einladung nicht dagelassen”.

Joseph Demeter.

Din această telegramă rezultă că am primit invitaţie din partea M. S. Reginei, pe care curierul curţii nu mi-a putut-o preda deoarece plecaserăm din Sinaia.

După apariţia interviewului meu, drept semn de recunoştinţă şi omagiu pentru M. Sa Regina am trimis prin florăria Halter Luiza din Budapesta un buchet de flori pe adresa dnci de onoare.

Majestatea Sa a binevoit să primească buchetul meu.

De sigur M. Sa n'ar fi primit un buchet de la o necunoscută, nepoftită.

Din acestea nu pot deduce altceva decât, că desmiţirea Agenţiei Române din Budapesta e o greşală regretabilă, sau că interviewul meu publicat în ziare a ajuns denaturat la cunoştinţa M. S. Reginei, sau am nemulţumit pe M. Sa prin unele greşeli de etichetă.

Această polemică măreşte durerea mea din cauza neplăcerilor aduse M. Sale Regina a României, pentru care am cel mai profund devotament.

Vilma Balogh.

— **Vlaicu va sbura la Braşov.** Citim în „Gaz. Transilvaniei”: Azi dimineaţă a sosit la Braşov d. inginer Negrut din Blaj, reprezentantul aviatorului nostru Vlaicu, pentru a face pregătirile necesare în vederea proiectatului sbor la Braşov. În urma unor consfătuiri, ce s'au urmat în decursul zilei de azi, s'a fixat termenul sborului dlui Vlaicu la Braşov pe de Duminecă într'o săpt. adică pe Duminecă în 24 Septembrie n. Festivitatea sborului va fi pusă sub egida casinei române din Braşov şi a despărţământului Braşov al „Asociaţiunii”. În scopul acesta se va ţine probabil mâne după amiază o consfătuire în cerc mai larg, în localităţile casinei române.

Azi înainte de amiază d. inginer Negrut însoţit de directorul despărţământului Braşov, d. profesor N. Bogdan s'au prezentat la d. căpitan superior de poliţie Farkas, care a luat la cunoştinţă cu multă amabilitate sborul anunţat. Azi după amiază d. inginer Negrut şi V. Branisea au plecat la stupina dlui Mandi Steriu, pentru a vizita terenul acestei stupine, pe care d. Steriu, cu multă bunăvoinţă l'a pus la dispoziţie pentru sborul dlui Vlaicu.

— **Numire.** Citim în ziarele de dincolo că d. A. de Herz, cunoscutul publicist şi colaborator al ziarului nostru a fost numit şef de cabinet al ministerului industriei şi comerţului.

Felicitările noastre!

— **Manevrele imperiale.** Mâne, Vineri, se încep în Nordul ţării, la Stropko manevrele imperiale, la cari va participa până în sfârşit şi moştenitorul de tron, arhiducele Francisc Ferdinand, împreună cu o strălucită suită de somităţi militare şi de ataşaţi străini. Până către hotarele Galiciei ţinutul e inundat de detectivi, jandarmi şi poliţişti. Teritoriul în care se vor desfăşura manevrele tradează problema unei eventuale respingeri a armatelor ruseşti cari ar străbate peste graniţele dela Miazănoapte şi astfel bănuiala comandei supreme că poate să fie spionate de ofiţeri rusi trăvestiţi prezintă oare care verosimilitate. Acesta e secretul neobişnuit de riguroasei supraveghieri a ţinutului.

Se anunţă probabila participare la manevre a unui membru al familiei imperiale germane.

— **Pentru „Seara” din Bucureşti.** Ziarul „Seara” din Bucureşti publică în numărul său dela 31 August sub titlul *Emke* un articol de reportaj, asupra societăţii culturale ungureşti cu acest nume, prezentându-l ca articol al redacţiei, deşi în realitate este un articol publicat sub acelaşi titlu în „Tribuna”, din care s'a modificat doar o frază două dela început.

Este întâiul caz că relevăm acest lucru, cu toate că am putea cita zeci şi sute de cazuri, cari se repetă zilnic, reproducându-se articole nu numai de reportaj, ci şi de fond din „Tribuna” — fără indicarea izvorului. Se schimbă însă afacerea cu „Seara”. Tinărul confrate a introdus norme mai riguroase în privinţa reproducerilor şi a pretius nu odată, într'un mod foarte incolegial, să fie numită ori de câte ori se reproduce ceva din ea. Ceterorii noştri îşi aduc aminte cu cât brio ni-a apostrofat în două rînduri când am reprodus două sărăcii de articole de reportaj, unul despre un pelerinaj al Ligei şi altul, dacă nu ne înşelăm, despre o vizită a teologilor la Sibiu, silită fiind să tradeze într'unul din aceste cazuri şi numele modestului autor, care nu iscălise.

Ei bine în asemenea împrejurări nu mai poate fi vorba de o reciprocă îngăduinţă şi suntem credem în drept să-i aducem aminte confratelui bucureştan de rigorismul său de astă primăvară, cu care osânda procedeu acesta din presă, şi care-i atrage acum însuşi pedeapsa meritată pentru de-sele sale atitudini puţin loiale şi colegiale, între confrăţi.

— **Dela Teatrul Naţional din Craiova.** Intre piesele fixate la Teatrul Naţional din Craiova pentru stagiunea viitoare, se află următoarele lucrări originale:

„Cei mai de seamă” de Const. Riulet, piesă cari se va reprezenta întâi la Teatrul Naţional din Bucureşti. Apoi „Când ochii plâng” de Herz, „Sărăcul Popa” de Serobul, „Rapsozii” de Eftimiu, „Cine era” de Lovinescu, „De ziua mamei” de Sadoveanu.

Au mai făgăduit piese nouă domnii: Milescu, Delavrancea, Lecea, Diamandy, Cincinat Pavelescu, Victor Eftimiu, etc.

— **Şcoală nouă în Nimăieşti.** Ni-se scrie: În comuna noastră Nimăieşti, protopopiatul Beiuşului, în ziua de 9 Septembrie st. n. a. e. energicul nostru preot Gheorghe Roman, sfinţind apa şi cetind rugăciunea de temelie, a pus piatra fundamentală la şcoala confesională ce se ridică şi care va costa 10 mii şi 500 coroane. Afacerile bisericeşti de 5 ani încoace, de când sus numitul preot se află în parohia noastră s'au întors spre bine, fondurile bisericeşti se sporesc. Deie ceriul, ca lucrul început să se sfârşească cu bine şi să fie tuturor spre bucurie.

— **Oaspeţi distinşi la „Reuniunea sodalilor români din Sibiu”.** Distinsul prezident al „Asociaţiunii”, d. Andrei Bărseanu, cu preastimă-i soţie, şi în societatea dlor N. Droce, Barcianu, profesor, Neolae Bălneanu, deputat, ambii din Giurgiu (România) şi I. C. Panţu, prof. în Braşov plăcut impresionat de corecta interpretare prin corul „Reuniunii meseriaşlor” noştri a cântărilor liturgice din catedrală, au cercetat Duminecă trecută localităţile Reuniunii amintite. Distinşilor oaspeţi li-a dat desluşirile de lipsă în ce priveşte numărul măestrilor, calfelor şi ucenicilor din Sibiu, prezidentul Reuniunii d. Vie. Tordăşian. Satisfăcuţi de cele văzute şi auzite, distinşii oaspeţi şi-au dat obolul lor pe altarul clasei noastre de mijloc, iar d. Bărseanu a cerut să fie trecut în şirul membrilor Reuniunii meseriaşlor şi în al Reuniunii române agricole sibiene.

— **Catastrofa unor femei.** Din Castighon de Lago vine ştirea despre catastrofa unei luntri automate care plecase pe lacul Trasimen, încărcată cu câteva doamne, trei domni şi pilotul. Abia ieşiseră însă la larg, când luntrea a fost apucată de valuri puternice cari o săltau ca pe o găoace de nucă. O doamnă de spaimă s'a plecat într'o parte şi luntrea pierzându-şi echilibrul s'a răsturnat într'o rînă şi umplându-se de apă s'a cufundat. Câţiva bareagii din apropiere ar fi sărit bucuroşi în ajutorul lor, dar din cauza furtunii nu puteau să se apropie. O vreme s'au mai auzit ţipetele de-nădăjduite ale doamnelor, cari din cauza rochiilor strîmte şi la modă nu puteau înota, pe urmă s'a făcut linişte, şi au fost acoperite de valuri. **Cei trei domni şi pilotul cari încă nu ştiau înota, abia la câţiva paşi depărtare de locul catastrofei, au dat peste o bancă de nisip şi au scăpat teferi.** Societatea făcea parte din comitetul unui bazar din Castighone şi chiar acum se duceau să-şi înceapă activitatea.

— **Inginerul Richter și aventura lui.** În numărul de Miercuri al ziarului „N. Fr. Presse” inginerul Richter își descrie întreaga odiseea de pe muntele Olimp. El a fost prins de banda de hoți după ce cei doi jandarmi încredințați cu paza lui au fost împușcați. Hoții s-au purtat cu el foarte frumos. I-s-a servit cognac și cele mai bune mâncări, căci bandiții nu aveau alt scop decât să primească un preț de răsumpărare cât mai mare. Când au primit informația că Richter nu este austriac, cum credeau ei, ci german, s-au bucurat neșpus de mult, căci din partea Germaniei se așteptau la mai mulți bani. După trei luni de așteptare ei și-au primit suma dorită și și-au eliberat prinsonierul. E interesant a se ști că dintre cei șase bandiți 2 erau Albanezi, 3 Greci și unul, după afirmația lui Richter, Aromân. Acesta a fost cel mai tânăr și-l chema Antoniu. El e de fel din Grecia nordică, unde, spune Richter în articolul său sunt o mulțime de aromâni, cari își vorbesc limba lor, deși o cunosc și pe cea grecească foarte bine.

— **Internat lângă gimnaziul român din Brașov.** Din Brașov primim știrea, că Eforia școlară, în ședința dela 26 August v. a primit proiectul înaintat de președintele Eforiei d. Dr. Vasile Saftu, pentru ridicarea unui internat, pe lângă gimnaziul român. Clădirea va fi terminată în toamna aceasta, iar în toamna anului viitor se va deschide internatul, care va adăposti deocamdată 60—70 de elevi. Cheltuielile ating suma considerabilă de 200.000 de cor.

— **Advocat nou.** D. Dr. Coriolan Balta anunță că și-a deschis cancelarie advocațială în Timișoara, Cetate, Strada Eröd Nr. 6.

— **Concurs.** Pentru conferirea alor 20 locuri libere la „Masa studenților academici din Cluj: Dr. Aurel Mureșianu” sunt a se înainta petițiile până în 25 Septembrie n. 1911 la adresa dlui rector al mesei Petru S. Simu, Cluj, Jókai u. 6. Petițiile au să fie însoțite de următoarele documente: a) indice sau atestat de maturitate, b) atestat despre starea materială proprie și a părinților precum și despre numărul membrilor familiei, c) declarațiune dacă petentul are vre-un stipendiu sau nu. Direcțiunea iustit. „Economul” — Cluj.

— **Decretarea postului Ramazan doobligator.** După cum se anunță din Constantinopol, consiliul de miniștri a hotărât în ultima ședință decretarea marelui post Ramazan, obligatoriu pentru toți Muzulmanii. Această dispoziție a guvernului a produs mare neliniște între credincioși, cari în caz de nepostire vor fi pedesiți cu 1 lună până la un an închisoare ori amendati cu 1 font până la 15 fonturi.

— **9555 cazuri de insolajie.** Vara aceasta în Londra au dăinuit călduri insuportabile, cărora le-a căzut jertfă o mulțime de oameni. Oficiul statistic al Londrei publică datele despre cazurile de insolajie, mortale cari dela 15 Iunie până în zilele din urmă s-au urcat la la oribila cifră de 9555. În urma acestor călduri s'a simțit mare lipsă de apă, așa că mai multe fabrici au fost silit să înceteze lucrul.

— **Convocare.** On. membri ai despărțământului VIII Deva al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, precum și sprijinitorii culturii poporului nostru sunt poftiți să ia parte la adunarea cercuală, care se va ține la 21 Septembrie n. 1911, orele 11 și jum. din zi în biserica gr.-ort. română din Sânt-Andree, pe lângă următoare ordine de zi:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul comitetului.
3. Disertațiunea dlui Dr. Iustin Pop despre Asociațiune.
4. Exmiterea unei comisiuni pentru înscrierea de membrii noi ai Asociațiunii.

5. Alegerea unui membru în comitet.
6. Eventuale propuneri.
7. Inchiderea adunării.

Din ședința comitetului cercual ținută în DDeva la 9 Septembrie n. 1911.

Dr. Ioan Dobre, dir. Dr. Eugen Tatar, notar.

— **Edison la Budapesta.** Din Viena, marele inventator al Americii a venit la Budapesta, unde a petrecut o zi. Edison e cu doșii împreună: doi băieți și două fete. De aici a plecat la Praga. La Budapesta a ascultat cântece unguerești și a cunoscut pe Kossuth, Apponyi și Berzeviczy.

— **O descoperire a lui Pictet.** Descoperirea făcută de învățatul din Geneva Raul Pictet este una ce pare a răsturnat legile fundamentale ale naturii, de oarece el a găsit mijlocul, de a suspenda funcțiunile vieții pe un timp considerabil, fără a o trunchia însă. De aproape optsprezece ani a început experiențele sale asupra animalelor și în special asupra peștilor de apă dulce și a stabilit astfel, că frigul mare poate săvârși acest miracol.

Pictet înmoaie subiectele sale în apă, le lasă 24 ore la zero grade, și îngheață gradat apa în așa mod că se formează o masă de gheață compactă; apoi, după un period, care poate fi până la două luni, se topește încetu cu încetu gheața, și peștii, ce au fost în mijlocul gheții, revie și o pornesc pe înot vioi și sănătoși. Multe specii nu suportă mai mult de 20 grade sub zero; dar broaștele suprațuiesc și la 28 grade sub zero și melcii până la temperatura de 120 grade.

Pictet a făcut experiențe și cu un câne, ținându-l o oră la 110 grade sub zero și cânele n'a murit.

— **Alegere de învățator.** Luni la Tâierca sf. Ioan, s'a ținut alegerea de învățator în comuna Moroda (tractul Boroșineului com. Arad). Recurenții a fost 5 inși, dintre cari a fost ales d. Zaharie Moga inv. în Gepiu (com. Bihor) cu majoritate de voturi.

— **Mona Lisa și Rușii.** Dispariția renumitului tablou a lui Leonardo da Vinci, Mona Lisa, a produs vie consternație în toate țările. Numai în Rusia au trecut la ordinea zilei peste acest îndrăzneț furt. De ce s'ar agita ei? Ba ce e mai mult Rușii stau mirați în fața consternației Francezilor, căci fac atâta șgomot în jurul dispariției. Nu înțeleg această fierbere, iar dacă totuși o înțeleg, aruncă o privire nepăsătoare, zicându-și parcă: „La noi furturile merg mai neted”. Și au toată dreptatea. Trecutul are grămada de exemple, când s'au furat tablouri de renume, muzee întregi și opinia publică nu s'a agitat, nu s'a frământat să afle pe făptuitori. Două cazuri de această indiferență pentru lucrările de artă, caracterizează pe deplin pe intelectualii Ruși, cu viața lor bogată în tot felul de paname.

În teatrul Alexandru din Petersburg un amator de opere de artă a deschis un muzeu public, luat sub supravegherea sa. Cât timp a trăit acest domn nu s'a întâmplat nici un caz de furt. Dar după moartea lui s'a aflat într'un târziu, că toate tablourile lipsesc. Cuiele mai arătau locul, unde erau odată atârinate aceste tablouri. S'a descoperit furtul și s'a trecut la ordinea zilei.

Alt caz e următorul: Tarul a dispus săptămânile trecute să se renoveze palatul decedatei împărătese Ecaterina. Comisia delegată s'a prezentat la fața locului, dar spre marea ei mirare, palatul nicăiri. Era furat din temelie. E curios, nu-i așa?

Cu toate astea publicul nu s'a revoltat. De ce dar să se frământă, din cauza dispariției tabloului, Mona Lisa?

— **Mulțumită publică.** Cu ocaziunea petrecerii aranjate de tinerimea română din Tinca și cu ocaziunea adunării generale a reuniunii învățătorilor gr.-or. rom. de sub consistorul orădan din 29 August 1911 au binevoit a suprasolvi următorii domni: Popp Sever cand. de adv. 18 cor. Dr. Andrei Ile adv. și D. Popovici preot câte 15 cor. G. Giubădan și fam. 12 cor. V. Mangra, N. Roxin și N. Costa câte 10 cor. Dr. Aurel Pința adv. G. Dudulescu, Szabó Sándor și N. Popa câte 8 cor. I. Moga, P. Moț, I. Tripan, I. Sălăgian, Marica Valtner, Dr. Elek S. câte 5 cor. Iova Nicolac și fam. Săbău câte 4 cor. Dr. Regman, Nestor Porumb, V. Sala, Ioan Clombeș câte 3 cor. Dr. G. Popescu, G. Coș, P. Pap, Teodor Vașca, I. Pop Aug. Boțoc câte 2 cor. Aug. Teochar 1.20 cor. V. Ștraus, V. Leuțuța, I. Costa, Panea T., I. Negrean, P. Petraș, Chivari F., P. Teochar, P. Frenț, Elena Tirb, Dr. Weisz, V. Teuca, I. Roșu, Dr. Popovici, Bădău I. Bernáth István câte 1 coroană.

Marinimoșii domni cari au binevoit a suprasolvi primească și pe această cale mulțumitele noastre.

Din venitul curat suma de cor. 121, s'a predat fondului reuniunii învățătorilor, iar restul s'a adaus cătră fondul pentru edificarea bisericii din Tinca.

În numele comitetului: E. Sibiian și R. Barbu.

x **Németh și Király,** eroitorie pentru domni Cluj, str. Tömö 5, anunță on. public română din loc și împrejurime, că au sosit stofe indigene și străine, pentru sezonul de toamnă și iarnă. Pardesii, paltoane se pregătesc pe lângă prețuri acomodate, conform modei. Rugăm on. public pentru sprijinirea și mai departe.

x **Seminarul juridic Dr. Geréb, Cluj, Str. Farakas** (lângă edificiul cel vechiu al teatrului). Pregătește pe lângă onorar mic, pentru examenele de drept, de stat, riguroase, de drept de stat, examene de avocat și de magistrat. În 3 luni se câștigă licența de doctorat. Fiind în pragul proiectelor de reformă a învățământului juridic, e de dorit ca toți cei interesați să se adreseze spre binele lor la acest seminar, care înlesnește mult cariera advocațială.

La atenția d-lor învățători!

La librăria „Tribuna” se află de vânzare toate manualele școlare ce se folosesc în dieceza Aradului, asemenea și revizite de scris și deseme. Comandele se efectuează prompt.

ECONOMIE.

Să ne creștem comercianții.

Demult se face apel în „Tribuna” pentru adunarea datelor referitoare la alcătuirea unui studiu statistic asupra comercianților și industriașilor din Ungaria. Scopul acestei lucrări ar fi, să ne deie date exacte, pe cari bazându-ne să ne dăm seama de țaria clasei de mijloc, care are menirea să ne apere în lumea banului. Vrednicia și munca cinstită a clasei de mijloc este chezașia bunăstării noastre naționale la al cărei început abia suntem.

Acum după primul congres dela Blaj al comercianților, îmi las să treacă pe dinaintea ochilor sufletești, centrele și orașele de pe teritoriul românesc, cari toate au un caracter străin.

Sunt în căutarea sprijinitorilor a tot ce este românesc; în căutarea clasei de mijloc cu puternice sentimente naționale și cu bunăstarea materială ce insuflă respect contrarilor.

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Aranjată cu mașinăriile cele mai moderne, cu putere electrică; spală, calcă și curăță albituri bărbătești și de dame și toffelul de lingerie cu prețuri moderate.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimite francat.

Nu găsească această clasă de sprijinitori; forța neamurilor culte, deși ne place să spunem că suntem pe calea organizării sistematice și că „dăm înainte”.

Piețele noastre sunt lipsite de case comerciale. Intre generația noastră de cărturari și între poporul urmează un gol ce trebuie umplut. Să ne creștem comercianții și industriași vrednici, capabili să lupte cu străinii. Să dăm copiii la învățătură la firme cu renume, iar nu la sfârșari. Înainte de toate să le dăm școală, căci lipsa de case comerciale și întreprinderi industriale provine din faptul cunoscut: ai noștri nu-și dau copiii la comerț și industrie disconziderând munca fizică. Iar cel ce își dă copilul la meserie o face, sau fiind că e lipsit de mijloace de al trimite la școli, sau fiindcă băiatul e mai puțin decât mediocru.

Pe lângă generația de cărturari, azi ar trebui să avem și o generație de comercianți bine situați materialmente, cari cu pregătiri temeinice să lupte pentru reușita organizării economice cu cele mai perfecte și mai moderne arme.

Serbările jubilară ne arată, că de o jumătate de veac luptăm în scris și prin graiu viu pentru școală și biserică, iar pentru organizația noastră strict național-economică doar numai în direcția băncilor s'a făcut. Nu știm să apreciem în deajuns puterea de amestec în administrațiune, dacă am avea în toate orașele de pe teritoriul românesc, comercianți și industriași vrednici. Dar pentru creșterea clasei de mijloc nu e de ajuns ca comerciantul și industriașul român să fie harnic și destoinic, ci îi trebuie sprijin moral și material. Fiecare centru, unde avem comercianți români prin boicotarea străinilor să deie sprijin ori cărui comerciant ori industriaș român ce se așează acolo. Căci prin crearea clasei de mijloc ajungem la întărirea națiunii.

Aurel Cîntea, comerciant.

*

De-ale „Reuniunii române de înmormântare din Sibiu”. Cassariatul acestei Reuniuni a solvit ajutorul statuar după răposării membrii Nicolae Morariu, ziler, Nicolae Vătășan, profesor semin. penzionat (Zoltan) și Nicolae de Palosi, funcț. magistratual. Acestea formează cazurile 183, 184 și 185 de moarte în sinul Reuniunii.

*

O bancă la Vălenii-de-munte. Cetim în „V. Naț.” din București:

Opera de emancipare economică prin mijlocirea băncilor românești, întreprinsă cu atâta vigoare și succes de regretat. Take Protopopescu, continuă și astăzi să dea roadele cele mai frumoase.

Eri 24 August s'a prezentat Tribunalului Ilfov actul constitutiv al Băncii de Comerț din Vălenii de Munte. Creată într-una din regiunile prospere ale țării, comerțul din acele locuri simțea de mult nevoia unei astfel de instituțiuni.

Mulțumită sprijinului d-lui N. Iorga și al mai multor persoane distinse din localitate s'a făcut față în sfârșit uneia din nevoile cele mai grabnice ale vălenarilor. S'au înfățișat Trib. Ilfov domnii N. Iorga, președintele noului cons. de administrație împreună cu domnii L. Protopopescu, Al. Simeonescu, Chr. Tomulescu, I. Cirosceanu, Papasogiu, Bogdan, avocat Dima.

*

Datele statistice definitive asupra comerțului exterior al Ungariei pe 1910. Importul întreg al Ungariei în 1910 se cifrează cu K. 1852 mil. iar exportul K. 1,737 mil. Acest deficit al bilanțului ungar de mărfuri este cu 27 milioane mai mare ca cel din anul anterior. Deficitul mare din anul 1909 s'a justificat prin recolta slabă de grâu, căci să știe că numai pentru grâu au ieșit atunci din țară rotund K 100 milioane. În anul 1910 urcarea neobicinuit de mare a importului revine mai ales asupra articolelor de industrie și anume: asupra articolelor de lână, mașini, mărfuri de confecțiune, piei prelucrate și pielărie, lemne și a mărfurilor de fierărie.

Prin faptul că cea mai mare parte din mașinile și mărfurile de fierărie importate sunt destinate pentru economia de câmp, se vedește progresul realizat pe acest teren.

În ce privește exportul, aici se arată numai o mică diferență față de trecut. Prețul urcat al vitelor creșterea exportului de zahăr în Orient și recolta bună la grâu și secară au fost contrabalansate ușor prin scăderea exportului de făină — mai ales ce privește calitatea — precum și scăderea exportului ovășului și orzului.

*

La „Reuniunea sodalilor români din Sibiu”, au fost primiți următorii membrii ordinari și anume: Ioan Dura, originar din Deal (cu 2 cl. gimn.), Tache Șarpe (originar din Nedea România), Marin Filipescu (originar din Zvorea România), ambii absolvenți ai școlii de meserie și toți sodali lăcătuși, Constantin Ban măestru curelar, Lazar Tomici (originar din Végshentmihai), sodal barbier Nicolae Crișan (originar din Șercaia cu 4 cl. gimn.) sodal cărnățar, Simeon Ghizeșan (originar din Végshentmihai) sodal franselar, Ilie Vuleu

(originar din Radu), sodal curelar, George Pascu (originar din Brașov, cu 3 cl. gimn.), cul. tipograf Ionel Vasiu (originar din Cornățel cu 2 cl. gimn.) calfă librar, Traian Vintilă (originar din Sibiu cu 2 cl. reale), calfă de prăvălie. Intre membrii ajutători au binevoit a se înscrie d. Andreiu Bărsceanu, președintele „Asociațiunii”.

BIBLIOGRAFII.

A apărut: *Noua Revistă Română* de sub direcțiunea dlui C. Rădulescu-Motru, cu următorul sumar:

Noutăți: Dela congresul învățătorilor. — Serbările din Blaj și naționalismul de dincoace!

Dr. I. Duscian: — Intelectualii noștri și cultura.

Ar. C. Murgescu: — Propășirea economică a atelor prin băncile populare.

C. Sudețanu: — Solidarismul social.

I. Brucker: — Origina și evoluția religiilor după filosoful W. Wundt.

George Duma: — Romante (după Stuart Merrill).

Oreste: — Fantezii de iarnă.

Insemnări: Originile poporanismului. — Cei cari vor să mănânce. — În spre toamnă. — Răpirea „Giocondei”. — O scrisoare către d. Radu Ciomag. — Boala aviatorilor.

Revista revistelor: Luceafărul. — Viața Nouă. — Mercure de France. — Revue Bleue. — La plume politique et littéraire.

Memento.

Redacția și administrația: București, Calea Victoriei, 62.

Abonamentul pe un an 10 lei. 25 bani exemplarul. Număr de probă la cerere.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
„Tribuna” institut tipografic, Nichia și s.a.

Dr. DUMITRU POPA

Medic universal. Fost medic de clinică și spital.

Specialist în morbi interne,
de femei, de copii și de urechi.

— ARAD —

Strada Petőfi (lângă gimnaziu) Nr. 10.

Consultanța: 11-12 ore a. m. și 1/2 3-5 ore p. m.

Leon Tolstol.

106

RĂȘBOIU ȘI PAGE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

Pierre privea în jurul său cu lacrimi de bucurie în ochi și neștiind cum să răspundă la felicitările ce-i soseau din toate părțile. Marele-Maestru izbi cu ciocanul, toți franc-masonii se așezară la locurile lor, și unul din ei ceti o predică asupra nevoiei de a se umili. Marele-Maestru propuse să se împlinescă cea din urmă datorie, și marele demnitar făcu inconjurul adunării adunând bani pentru săraci. Pierre ar fi voit să se înscrie cu toți banii pe care-i poseda, dar temându-se să nu fie acuzat de păcatul orgoliului se înscrie cu aceiași sumă ca ceilalți.

Când se întoarse acasă după această ședință avu impresia că se întorcea dintr-o lungă călătorie, care durase zeci de ani și în cursul căreia se schimbaseră cu totul, perzând gustul și apucăturile vieții lui de mai înainte.

XXI.

A doua zi, Pierre ședea pe scaun cu o carte într-o mână, silindu-se să pătrundă sensul pătrătuului care pe o latură îl exprima pe Dumnezeu, pe a doua lumea morală, pe a treia lumea fizică și pe a patra latură lumea mixtă. În ajun, în lojă, i-se spusese că împăratul aflase despre duelul său și că ar fi mai bine pentru el să se îndepărteze din Petersburg. I-se propusese să se plimbe prin proprietățile sale din Sud, unde să se consacreze la îmbunătățirea sortii servilor săi. El

se gândea cu bucurie la această existență nouă, când prințul Vasile intra pe neașteptate în camera sa.

— Amicul meu ce am aflat? Ce scandal ai făcut la Moscova? Pentru ce te-ai certat cu Elena, scumpul meu?

Pierre voi să răspundă, dar prințul Vasile îl întrepruse:

— Dar de ce nu te-ai adresat mie ca unui amic? Știu tot, înțeleg tot. Te-ai purtat ca un om de onoare, dar ai mers prea departe.... Dar să lăsăm astea; gândeste-te numai în ce situațiune ne-ai pus, pe ea și pe mine, în ochii lumii și chiar a Curții?

— Ea e la Moscova și tu aici, urmă el. Intre voi nu e decât o neînțelegere, și cred că vezi tu însuși acest lucru! Ii vei scrie numai decât o scrisoare; ea va sosi aici, vă veți explica. Dacă nu faci asta, te previn, dragul meu, că vei avea neplăceri. Aflu dintr'un înalt izvor că împărăteasa-mamă urmărește de foarte aproape această afacere, și știi cât de mult ține ea la Elena.... Haide, dragul meu, zise prințul Vasile cu un glas glumet, spune da, și eu îi voi scrie numai decât, apoi vom tăia vitelul cel gras.

Dar prințul Vasile nici nu-și isprăvisse fraza, că Pierre, cu acea expresie de furie care-l făcea să semene atât de mult cu tatăl său, vorbi cu glasul surd și fără să-l privească pe interlocutorul său:

— Prințe nu te-am rugat să vii; retrage-te, te rog, retrage-te.

El se ridică, și deschise ușa:

— Pleacă! pleacă! răeni el, uimit de propria sa îndrăzneală și mulțumit de expresia de tulburare și de teamă pe care o oglindea chipul prințului Vasile. Și prințul Vasile fu nevoit să plece fără a fi obținut vre-o lămurire.

După o săptămână Pierre plecă spre proprietățile

sale din Sud după ce-și luă rămas bun dela noii săi amici, cărora le lăsă sume mari de bani spre a fi împărțite fraților nevoiași. Nouii săi frați îi dederă scrisori de introducere adresate fraților din Kiew și din Odesa și îi promisera că-i vor scrie, spre a-l călăuzi în noua sa existență.

XXII.

Afacerea dintre Pierre și Dolohow fu înăbușită, și cu toate că împăratul pedesea aspru pe acea vreme ori-ce duel, nici rivalii nici martorii nu fură urmăriți.

Când Elena se întoarse la Petersburg, după plecarea lui Pierre, ea fu primită în lume nu numai cu bucurie, dar și cu o nuanță de respect datorită nenorocirii ei. Când se vorbea de soțul ei Elena își lua un aer demn, a cărei însemnare nu-l înțelegea nici ea, dar pe care îl sugerase tactul ei monden.

Prințul Vasile își spunea pe față părerea lui. Când se pomenea de Pierre el ridica din umeri și ducându-și degetul la frunte, spunea:

— Am spus eu totdeauna, că omul acesta e pe jumătate nebun!

Pe la sfârșitul anului 1806, în vremea când toată lumea cunoștea tristește amănunte ale nimicirii armatei prusiane de către Napoleon, la Jena și la Auerstadt și ale capitulării fortărețelor prusiane, în clipa când armatele rusești intrau în Prusia, și când Rusia se pregătea la un nou războiu cu Napoleon, Ana Pavlovna da una din seratele ei.

„Crema adevăratei elite a societății”, se compunea de data asta din adorabila și nefericita Elena, părăsită de soțul ei, de Martemart, de încântătorul prinț Hypolit întors din Viena, de doi diplomați, de mătușa unui personaj care nu era cunoscut prin saloane decât sub numele de „tânărul cu merite așa de mari”, de o nouă domnișoară de onoare însoțită de mama ei, și de alte persoane mai puțin remarcabile.

REISZ MIKSA fabrică de MOBILE

in

Oradea-mare-Nagyvárad

Calea Rákoczi-ut No 14.
(Langă Apolo).

„VULTURUL“

Institut de credit și economii societate pe
acții în Tășnad.

CONCURS.

Direcțiunea institutului de credit și economii „VULTURUL“ din Tășnad (Tasnád, Szilágy megye), publică concurs pentru ocuparea postului de

contabil

cu salar de 2000 Coroane.

Dela recurenți să recere se fie absolvenți ai unei școale comerciale cu examen de maturitate și să aibă praxa deplină în toate agendele de bancă.

Cererile provăzute cu documentele de lipsă sunt a se înainta direcțiunii până la 20 Septembrie 1911.

Prezentarea în persoană este în interesul recurentului.

Direcțiunea.

In Fiume

e de închiriat sau de vândut
un restaurant

(de-a II-a ordine) situat în cea mai bună pozițiune și cu mare consum de bere și vin. Acolo convin și Românii. Se recer limbile: română, maghiară, germană — eventual și sîrbă. — Informațiuni dă comerciantul de cafea și tea

F. A. Degan, Fiume.
(Postafiók Nr. 163).

ANUNȚ.

La subsemnatul află aplicare cu 1 Oct. a. c.

Un comis și un învățăcel
în bransa de băcanie, coloniale și delicatose.

Aurel Velican
Alba-Iulia (Gyulafehérvár).

Faarverési hirdetmény.

Forotik közs. v. urbéresei tulajdonát képező összesen 431 kat. hold kiterjedésű erdőterületén levő összfatömeg tövön való eladása céljából a Forotik (Kraszó-Sz. vm.) községében folyó 1911. évi október hó 7-én délután 2 órakor kezdődő zárt írásbeli ajánlatokkal kapcsolatosan megtartandó szóbeli versenytárgyalás fog tartatni.

A becslés alapján megállapított, eladásra kerülő fatömeg a következő:

Tölgy épület és műfa . . . . . 2648 köbm.
Tölgy, hárs, gyertyán és cser lúifa 3730 köbm.
a mely összfatömegnek a becsértéke 50.000 Kor.

A zárt írásbeli, 1 koronás bélyeggel ellátott ajánlatok legkésőbbben 1911. évi október hó 7-én délután 2 óráig az urbéresék elnökénél Forotik adandók be; az írásbeli ajánlatban a területen levő összfatömeg után felajánlott vételár számokban és szavakban kirandó és az ajánlatba beveendő, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti.

Az írásbeli ajánlattal együtt a becsár 10%-ának megfelelő pénzüsszeg bánatpénz gyanánt készpénzben az urbéresi elnök kezéhez adandó, ese leg a szóbeli árverés megkezdése előtt ott lefizetendő.

Fenti feltételeknek meg nem felelő, a kelető bánatpénzzel nem biztosított, úgy szintén később érkező vagy távirati ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A szerződési és eladási feltételek az urbéresi elnökénél Forotikon, illetve a versenztől magyar kir. járási erdőgondnokságnál betekintheők.

Az erdőterülethez a legközelebbi posta, táviráda és vasuti állomás Forotik.

Kelt Forotikon, 1911. szeptember havában.

Paun Jeva,
urbéresi elnök.

Un candidat de avocat

cu praxă

află imediat aplicare în cancelaria subscrișului

Dr. Ioan Maior.

advocat

Ilia Murășiană (Marosilye).

Anunț.

In cancelaria notarială din Ciuciu (Halmágycsúcs, comitatul Arad) poate afla imediat aplicare un tânăr vărsat în afacerile notariale **ca de scriitor.**

Salar anual 800 coroane, cuartir, vîpt afară de cină; și după sîrguință ceva și din venituri laterale.

Halmágycsúcs, la 9 Sept. 1911.

Gheorghe Ionescu,
notar.

Traian Turturean

lăcătuș artistic și de edificii

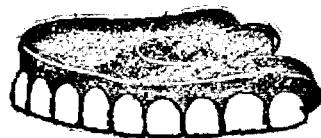
Bistriță — Besztercze.

10% economie la comande

— de lucrări artistice. —

Lucrătoare aranjată cu mașini moderne.

Atențiune la cuptoarele economice de bucătărie vestite în Transilvania. — Catalog și desemnări să trimit la cerere.

Scoaterea dinților, dinți artistici, poduri în gură, de aur, coroane, efeptuiește

QUIL REINHOLD
DENTIST,

pe lângă prețuri moderate și garanță
LUGOȘ, STR. BONNÁ CZ.

MEGYEII IMRE

văpsitor de haine, curățitor chimic, broderie, și institut pentru spălatul rufelor cu abur, în **ALBA IULIA** Gyulafehérvár. Széchenyi-u. (lîngă biserica călug).

Primește curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albituri de desupt, de masă și de pat, perdele și orice lucruri din bransa aceasta cu prețuri foarte moderate. Curățire și vopsitorie chimică de tot-felul de haine pentru bărbați și femei, pardesii fără a le desface, apoi materii de mobile, perdele, dantele etc., cu prețuri moder.

Sute de mii de dame au să mulțamească frumusețea lor

pielea catifelată a feței și fină a
mânilor, specialității de toaletă

Ravissante

a renumitului doctor parisian Lajosse.

Sunt nevătămătoare!

Rezultatul de neîntrecut!

Fard Ravissante, folosire la zi în 3 nuanțe Cor. 1.50.

Pudră Ravissante, 3 nuanțe, pudră cea mai fină în cutii de 1 și 2 Cor.

Crema Ravissante, folosire seara, pentru catifelarea pielii, față gât, mâni și brațe în borcane de 1 și 2 Cor.

Săpun Ravissante, cură, nevătămător, bucata 1 Cor.

La alblrea dinților e de recomandat praful de dinți Ravissante al doctorului Lajosse, cutia 1 Cor.

Apa de gură Ravissante, specialitate unică, sticla 2 Cor.

Se vinde în Budapesta în farmaciile:

Török József și Török Sándor.

In provincie se expediază cu ramburs.

Să cerem precis în drouguerii, farmacii și parfumerii, specialitățile renumite

»Ravissante« ale doctorului Lajosse.

Să fim atenți și să ne ferim de falsificări.

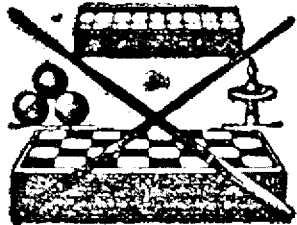
Krämer Károly

strungar

Făgăraș, Apaffy-utca Nr. 2.

Primește spre efectuare și reparare toate lucrurile ce aparțin acestei branșe, și recomandă neguțătorilor dopuri pentru buți, în orice mărime, pregătite din material excelent.

Ține în depozit în abundență mare toffelul de articii pentru fumători, gherghefuri pentru lucrul de mână etc. etc.

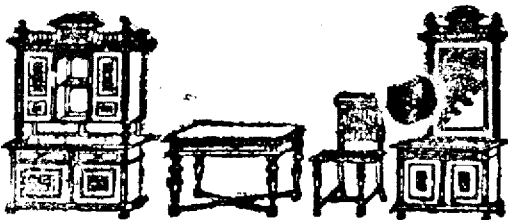
Comandele din provincie se execută prompt și cu cea mai mare punctualitate.

Obiecte admirabile.

MAGAZIN DE MOBILE

Joan Réthi

șimplar artistic pentru edificii și mobile, în Sibiu — N.-szeben, Elisabetg. 20.

Primește ori-ce lucrări pentru aranjamente de școli, biserici, magazine, birouri și locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări în cel mai modern stil, pe lângă livrare promptă prețuri moderate și din material uscat. Desene și proiecte fac grabnic și gratuit.

Stefan Fekesházy

Institut de văpsitorie de haine și curățătorie chimică.

Bistrița, Föter 17. Lângă Primărie.

Primește: curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albituri de desupt, de masă și albituri de pat; perdele și orice lucrări de branșă aceasta cu prețuri foarte ieftine.

Curățire și vopsitorie chimică

de toffelul de haine pentru bărbați și femei, pardesii și jachete fără ale desface; apoi materii de mobile, perdele dantele și altele. Execuție promptă. Prețuri foarte moderate.

Iosif Mendel

fabricant de mobile în Alba-Iulia
Gyulafehérvár.

Recomandă în atenția Onoratului public magazinul său bogat asortat,

Serviciu prompt, prețuri ieftine, garanță deplină.

Invenție Nouă.

Invenție Nouă.

Moară de oțel

pentru întrebuițare în economie și acasă, mașină excelent orzul, cucuruzul și grâul, se învârtă cu mâna, puterea de muncă a unui băiat de șasă ani, un kilogram pe minut pelângă garanță și se capătă numai într'o mărime.

Prețul 14 coroane.

Face aparate pentru desfacerea sămânței de lucernă și trifoiu, de mână cu puterea ori cu mâna cu puterea ori cu mâna, de aplicat în mașina de îmbătut ori de sine stătătoare. Prețurile să se întrebe la

Kádár Gyula

fabrică de aparate de desfăcut sămânța trifoliului și atelier de reparat mașini în Nagyvárad, Villanytelep mellett.

Imprumut ieftin,

fără cheltuieli anticipative, cu procente de 4% și amortizație, pe pământuri, dela 10—65 ani, rămânând procentele aceleași.

Ofer diferite mașini agricole

fabricatele cele mai bune, construcția cea mai perfectă, precum: mașini de treerat, cu abur, benzin și olei, mașini de semănat și și cosit cu abur, benzin și olei pe lângă prețurile cele mai convenabile cu plățire în rate.

Cumpăr, vând și parcelez

moșii, pământuri, fabrici și case. Vând mașini, motoare calitate bună, preț ieftin. Instalez luminaire cu acetelin și vând obiectele necesare.

La dorință trimit specialist.

Caut agenți la sate, pe lângă onorar.

Agentura general comerțială.

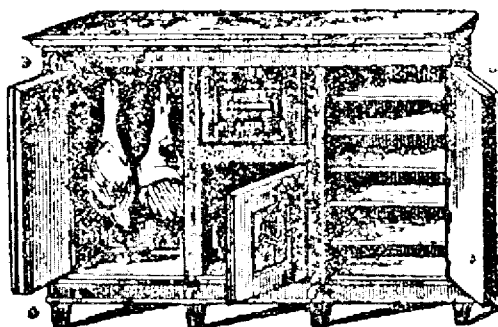
Pálmer Mátyás

Timișoara, Strada Jenő-Herceg Nr. 13

DERERA EDE

SUCCESSORUL LUI RADOCSAY

Timișoara-Cetate, Piața Lendier 1

Mare depozit în dulape frigorifere, mașini pentru înghețată și unt, mase de bucătărie și spălat (patentate), aranjament de aluminiu pentru bucătării și unelte de aramă, tinichea și cu smalț. Depozit pentru meseriași. Fabricații de mâna întâi pe lângă prețuri ieftine și fixe.

S'a deschis

Arad, Piața Libertății No 18.

Salon de haine bărbătești

J. Schneider, Sibiu

Hermannsplatz 8, etagiul I.

Palatul Habermann. (Nagyszeben).

Numai p. fumători

carri cu considerare țin la sănătatea lor dau zilnic câte 1—2 fil. mai mult:

Specialitate de club 120 foițe 20 fil.

70 „ 12 „

O cutie de tuburi (100 buc.)

70 fil.

Markă de scutire.

Se capătă pretutindenea.

Cine trimite adresa la

Halász Ferencz, Budapesta

Strada Nefelets No 4.

primește două cărțile gratuit.

La sfaturile medicale, foițele nu sunt imprimate, dar cu toate aceste au o marcă de scutire și apoi semnătura fabricantului „MODIANO”.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că mi-am aranjat în Timișoara, Piața George Nr. 4. un modern

atelier dentistic.

Practica mea veche mă dispenzează de o mai amănunțită recomandare, augurându-mi în schimb încrederea în satisfacerea ori-cărei pretenții a pacienților. — Cu stimă:

Götzl Mór,
dentist.

M. Schromm
mehanic
Brașov—Brassó
Hosszú-utca No. 27.

Recomandă în atențiunea onor. public din loc și jur

marele său atelier mehanic aranjat în Brașov, Hosszú-utca 27, unde se efectuează tot-felul de lucrări atingătoare în aceasta branșă, precum:
mașini de cusut, biciclete, gramofone și apaducte, pe lângă prețurile cele mai convenabile și execuție solidă și punctuală.

IRING HENRICH

fabrică de unelte pentru ciobotari
Ujpest, Lőrincz-u. 50.

Recomandă pantofarilor și ciobotarilor precum și pielarilor unelte de branșe, calitate bună, prețuri moderate. — Comersanților se dă rabat. — Catalog gratuit și francat.

ANUNȚ.

Avem onoare a aduce la cunoștința onoratului public românesc inteligent, că după mai mulți ani de praxă prin orașele mai mari mi-am deschis

SALON de CROITORIE

unde avem depozit mare de ștofe moderne, engleze, franceze și schoțiane, cât și din patrie.

Acei domni din provincie, cari doresc a-și lucra la noi să binevoiască a ne aviza prin o carte postală și noi pe spesele noastre vom călători și sta la dispoziție.

Rugând spriginul publicului românesc inteligent, suntem cu deosebită stimă:

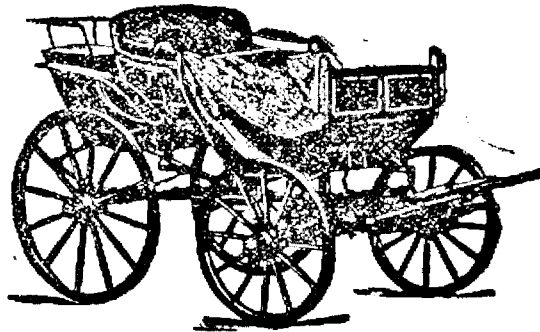
Petricaș și Anca,

Cluj—Kolozsvar, Strada Kossuth Lajos Nr. 24.

Urmasul lui Francisc Mirko ADOLF LOGOFET

Timișoara-Josefin, Str. Fröbel No 16.

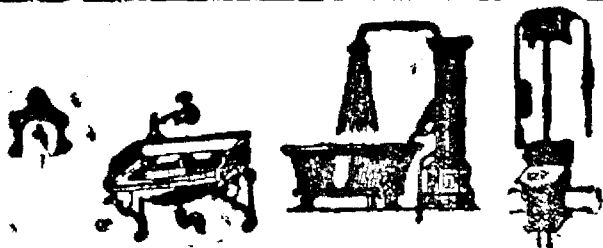
Primește spre efectuare totfelul de lucrări de fabricări de căruțe

pelângă serviciu culant și execuție promptă.

Mai departe execută tot-felul de lucrări de șelar, lustritor, faur și rotar etc. pelângă prețurile cele mai ieftine.

Apa-ducte.

Ceice doresc apaducte ieftine să se adreseze la antepriza lui **Balázs Mihály, Marosvásárhely, Szentgyörgy-utca 16 sz.**

— Primește pelângă garanție orice lucrări din acest ram ca introducerea de apaducte și canalizare trebucioasă pentru castele, comune, spitale, casării și școale. — Specialist în sondaj. — Primește pe lângă condiții avantajoase ținerea în ordine și repararea caselor în cursul unui an. — Prospecte gratuit.

Se angajează pe anul întreg pentru ținerea în bună rîndulală a caselor și pentru repararea bazinei closetului. Oferă aparatul pentru clătirea closetelor — noui care nu reclamă spese și de fiecare bucată dă garanția de 3 ani. —

Josif Haas

zugrav de biserici în

Nagyszeben—Sibiu—Saggasse No 13.

PRIMEȘTE:

și ia în itreprindere zugrăvirea de biserici, în tot stilul, împodobirea lor, pictarea altarelor și icoanelor sfinte precum și lucrări de aurărie.

Inst. de zugrăvire artistică. Comandele se execută cu cea mai mare specialitate. La cerere face schițele necesare, iar la angajament merge în persoană.

Execuție splendidă.

Prețuri moderate.

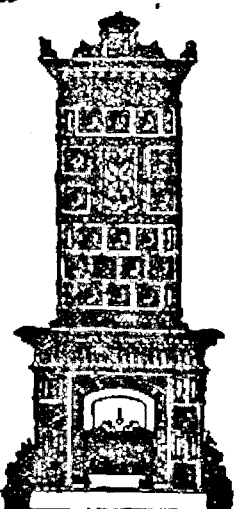
Roth & Baldauf

depozit de cămine de majolica și teracotă

Brașov, Strada-Lungă Nr. 5.

Recomandă în atenția publicului, depozitul său bogat în cămine, fabricație proprie cu desemn ori fără, dela cele mai înfrumșetate până la cele mai simple. Pregătește cămine după comandă, conform gustului, în timpul cel mai scurt.

Reparaturi se efectuează repede pe lângă prețuri moderate. Primește orice lucrare de branșe, după comandă.

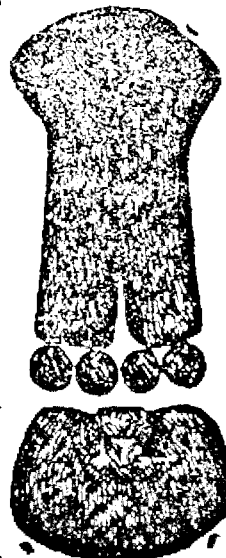

Bordy József,

cojocar-blănar,

Marosvásárhely, Széchenyi-tér Nr. 13.

Recomandă articolele de blănărie și cojocărie, dela cele mai simple până la cele mai complicate. Primește și reparaturi. Imprumută bunde de călătorii și ia spre păstrare în timpul verii, paltoane de iarnă și blane, pe lângă asigurarea contra focului. — Comandele se îndeplinesc prompt, ieftin și cinstit.

Societatea pe acții transilvăneană

Vereinsbank

se recomandă la executarea legării caselor, la canalizarea orașelor, reconstruirea latrinelor, apoi la lucrări de beton și poduri betonate, canalizări, rezervoare, apeducte, fundamente mecanice, pavarea străzilor în ciment și asfalt, podini de beton și teraso.

Recomandă apoi magazinul său bogat în tuburi de ciment, plăci, van de apă și de nutreț, tăbli de ciment la coperirea caselor, cimentarea criptelor ș. a.

Vinzare de Cement-Portland. Lucrări după proiecte.

BIROUL:

»Societatea pe acții transilvăneană Vereinsbank«
Sibiiu, Fleischergasse Nr. 17. și Saggasse Nr. 27.

Ioan Haag

tăietor de pile

Timișoara-Josefin, Fröbel-u. 48.

Recomandă ferarilor și comercianților
atelierul său de tăiat pile

bine aranjat, unde se pregătesc pile mici
și mari din oțel vărsat de prima calitate ș. a.

Primește spre scobire pile mici și mari
vechi și noi, pelângă prețuri ieftine.

Comandele se execută grabnic și prompt

GUSTAV SCHMIDT

fabrică de ploiere

Sibiiu - Hermannstadt, Grosse ring No 3-5
(Palatul Bodencredit).

Recomandă magazinul său bogat asortat cu cele
mai nouă și mai moderne

ploiere-entoutcas

(pt. soare și ploaie)

precum și

ploiere

de calitate excelentă
patru domni și dame.

Comandele se execută prompt și cu punctualitate.

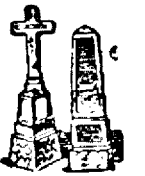
Stabilimentul de sculptură în piatră al

Văd. FRANK VILMOS^{NÉ}

Arad, Piața Boros Béni No 2.

Recomandă în atențiunea binevoitoare a
onor. public, magazinul său bogat asortat cu

petrii mormântale.

Pentru orientare țin să amintesc că firma aceasta o conduc dela
1882 spre cea mai mare mulțumire a publicului și și pe mai departe
scopul îmi va fi ca să satisfac stimații mei clienți cu serviciu prompt
și cu acurateță. — Garanță deplină dă pentru îndeplinirea oricărei co-
mande măestrul sculptor, conducătorul stabilimentului meu dl **Iacob**
Belloni, care de 42 de ani lucră în branșa aceasta. Rog deci binevoi-
torul sprijin — și pe mai departe. Cu tot respectul:

Văduva Frank Vilmosné.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4¹/₄, 4¹/₂, 4³/₄
și 5⁰/₁₀, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de
interese corespunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipoze spe-
sele de intabulare, convertes datorțiile de interese mari.

— **Resolvare grabnică, serviciu prompt** —

SZÜCS F. VILMOS

Reprezentanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

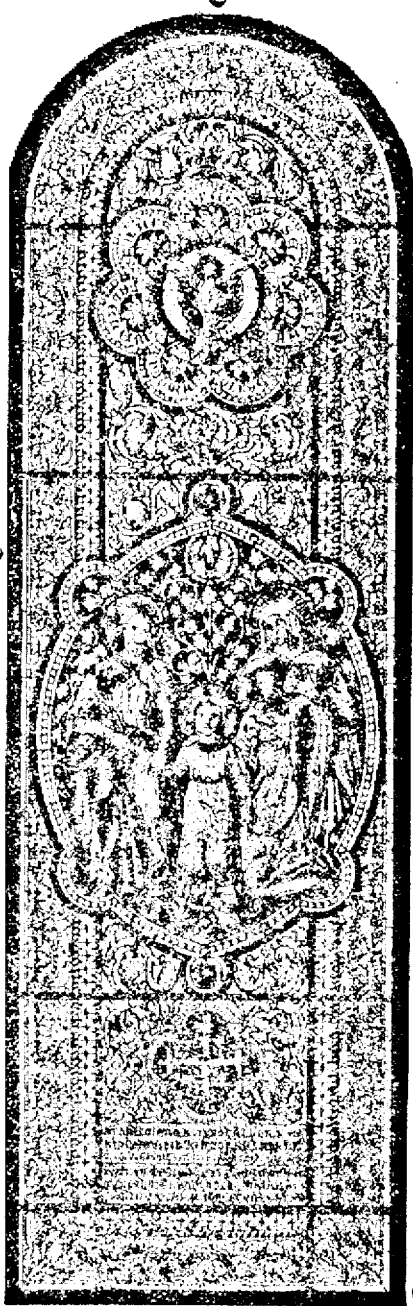
Institutului pentru credit fonciar din Sibiiu

pe teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului
Bichis, Gyula, Claba.

ARAD, Karolina-utca 8. (Casa proprie.)

(Lângă filiala Poștei.)

Prin care pe lângă onorar acuzitor de afaceri abili
și demni de încredere.

Ligeti Sándor,

colorator de geamuri, atelier
industrial pentru mozaicuri
de sticlă și rame de aramă.

Budapest,

IV. Papnevelde-utca 8. sz.

Lucrează artistic geamuri de
biserică colorate, mozaicuri
de sticlă și rame de aramă
dela cele mai simple până la
cele mai complicate, cu pre-
țuri moderate. — Geamurile
aproape tuturor bisericilor gr.
cat. sunt lucrate în atelierul
meu, între cari și ferestrele
bisericești-nouă zidite din Szász-
Ujfalu (lângă Aiud) toate sunt
lucrate în atelierul meu propriu.